

NEMZETI

A MESTER ÉS MARGARITA

Bulgakov időtlen korszerűsége

MAGAZIN

21/09

2021/22-es évad
IX/1. szám

SZEPTEMBERI-
OKTÓBERI
ELŐADÁS-
ÉS PROGRAM-
AJÁNLÓVAL

VII. MITEM

Madách Nemzetközi Színházi Találkozó

AZ AJTÓ

Vallomás egy gyilkosság ügyében

NYITÓKÉP

TALÁLKOZÁSOK

A Madách Nemzetközi Színházi Találkozó, a 2014-ben alapított MITEM nevében különös fontosságú szó a találkozó. Egy színházi seregszemlén találkozik egymással az előadások sora és a közönség, a sok meghívott társulat, találkoznak a szakmabeliek – hazai és külföldi fesztiválszervezők, kritikusok, színházigazgatók. . . és találkoznak kultúrák.

Az elmúlt években jártak a MITEM-en társulatok Európa minden szegletéből Stockholmtól Berlinen át Szkopjéig, Párizstól Bécsen át Szentpétervárig. És jöttek művészek a Távol-Keletről (Koreából, Indiából, Kínából) éppúgy, mint az arab világ számos országából (és emigráns arab társulatok Németországból, Belgiumból, Franciaországból) is. Megannyi világszemlélet, látásmód, stílus. Megannyi találkozás lehetősége számunkra hozzánk közeli és tőlünk távoli kultúrákkal.

A pandémia miatt bezárt a világ. Így 2020 és 2021 tavaszán a MITEM által kínált találkozások is elmaradtak. A rendhagyó módon most ősszel megrendezett VII. MITEM-mel szeretnénk bepótolni az elmaradt alkalmakat.

Eöri Szabó Zsolt fotográfus kamerájával végig követte az elmúlt MITEM-ek előadásait és eseményeit (kiállítás is látható képeiből a Nemzeti Színházban). Az itt látható fotó különleges találkozások soráról mesél. Szibériából, az Orosz Föderáció Szaha Köztársaságából érkezett Shakespeare Titus Andronicusának feldolgozása. A jakutszki nemzeti színház előadásában saját élő és becsben tartott sámánisztikus rítusaik nyomait is felfedezhettük, amelyek szervesen épültek be a nyugati drámairodalom klasszikusának világába. Elementáris erejű, katartikus előadást láthattunk.

Kivételes alkalom volt ez: a távoli Szibéria színházi világáról hozták el üzenetüket nekünk egy sokat szenvedett és elnyomott kis nép képviselői. De több is történt ekkor: Budapest és a Nemzeti Színház arra az estére a szaha világ központja lett. Az előadásra ugyanis Svájcól Svédorszáig eljöttek az Európába szakadt szahák, hogy itt találkozzanak egymással. Egy színházi előadás jó alkalom volt erre. Igazi ünnep zajlott azon az estén. A találkozások ünnepe.

TIIT – Shakespeare Titus Andronicusa nyomán.
A P. A. Ojunszkij Szaha Színház előadása a 2016-os
MITEM-en volt látható. | fotó Eöri Szabó Zsolt

37

8

51

40

17

8

Kinek a színháza?

A Mester és Margarita főszereplője leginkább Woland, az ördög. Nem maradéktalanul sötét jellemként gondolok rá. Igaz, hogy fekete mágiát űz, és egy sor rettenetes dolgot művel, de fontos számára, hogy a szerelmesek egymásra találjanak. . .
(Alekszandar Popovszki)

17

Premierportré: Bordás Roland

A hit nemcsak vallási értelemben fontos nekem, hanem a hivatásom miatt is. Komolyan hiszek a színművészetben, a színpadi játék erejében, értelmében. (Bordás Roland)

26

Az őszinteség titkai

Milyen is egy olyan ember, aki mindenkinek nyersen odaszól, nem rejtí véka alá a véleményét, de akit mégis – éppen ezért vagy ennek ellenére – mindenki nagyon szeret?
(Udvaros Dorottya)

37

Kultúrák hídjai

Mi legyen az a fesztiváltéma, ami nem trendi, divatos, hanem valami olyan, ami eleven húsba vág, és szembesít minket azzal, hogy mi van a keresztény kultúra elleni támadások mögött.
(Tompá Gábor)

NEMZETI magazin – a Nemzeti Színház ingyenes időszaki kiadványa • 2021. szeptember • IX. évfolyam 1. szám |

Főszerkesztő: Kornya István • A szerkesztő munkatársa: Görömbölyi László • Fotó: Eöri Szabó Zsolt • Korrektúra: Lukácsy György

| Kiadó: Nemzeti Színház Nonprofit Zrt. • Felelős kiadó: Vidnyánszky Attila vezérigazgató • Médiaajánlat: 30/508-4711 | Nyomdai

előkészítés: Inform-Line Stúdió Bt. | Nyomás: HTS-ART Nyomda | Megjelenik 10 000 példányban | Lapzártá: 2021. szeptember 9.

Címlapon: Trill Zsolt és Szász Júlia
A Meter és Margarita című előadásban
| fotó: Eöri Szabó Zsolt

JEGYVÁSÁRLÁS

Jegypénztár a Nemzeti Színházban

1095 Budapest, Bajor Gizi park 1.

telefon: +36 1 476-6868

e-mail:

jegy@nemzetisinhaz.hu

szervezes@nemzetisinhaz.hu

Nyitvatartás:

H-P: 10-18 óra | Szo-V: 14-18 óra,
illetve az előadások kezdetéig.

Ha nincs előadás, vasárnap zárva.

www.nemzetisinhaz.hu/jegyinformacio

PREMIER • A MESTER ÉS MARGARITA

7 Mindhalálíg // Mihail Bulgakov és A Mester és Margarita

8 Kinek a színháza? // Alekszandar Popovszki

10 A színpad és az élet csodája // Katona Kinga

12 A hűség próbája // Szász Júlia

14 Akinek senki sem hisz // Mészáros Martin

15 Macskaember // Szép Domán

PREMIERPORTRÉ

17 A szerepek csak a színpadon élnek // Bordás Roland

PREMIER • AZ AJTÓ

23 Tartozás és gyónás // Szabó Magda és Az ajtó

24 A titok őrzője // Szabó K. István

26 Az őszinteség titkai // Udvaros Dorottya

28 A legyőzöttség öröme // Söptei Andrea

PREMIER • HAZATÉRÉS

30 „A mi jelünk a kereszt, nem a horogkereszt” // Lukácsy György

PREMIER GALÉRIA • RÓMEÓ ÉS JÚLIA

34 A NEMZETI SZÍNHÁZ TÁRSULATA

VII. MITEM

36 Kérdések és válaszok // Kulcsár Edit

37 Kultúrák hidjai // Tompa Gábor

40 Mesterek a MITEM-en // Terzopulosz, Vasziljev, Wilson

43 Lemezbemutató, beszélgetések, kiállítások

ELŐADÁS-AJÁNLÓK

44 Macskajáték, Fodrásznő, Házasság Palermóban, Sára asszony, Tizenhárom almafa, „Senkié és Mindenkié” - Törőcsik Mari emlékest

SZÍNHÁZNOVELLA

52 Molnár Vilmos: Gődücből Bogyánba

54 A NEMZETI SZÍNHÁZ HÍREI

56 PROGRAMAJÁNLÓ

58 JEGYEK, BÉRLETEK

60 HAVI MŰSOR – SZEPTEMBER, OKTÓBER

FOLYÓIRAT

62 Scenárium

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Az Isten ostroma, a Körhinta, az Éden földön,
a Tóth Ilonka, A föltámadás szomorúsága,
az Egri csillagok című előadások támogatója
a Nemzeti Kulturális Alap.

nka
Nemzeti
Kulturális Alap

PREMIER • A MESTER ÉS MARGARITA

(Kijev, 1891. május 15. – Moszkva, 1940. március 10.)

Orvosnak tanult, a polgárháborúban a fehérek és a vörösök oldalán is gyógyított. 1921-től Moszkvában élt. Fantasztikus történetű elbeszélései nagy feltűnést keltettek, de szatirikus hangvétele miatt élete végéig esztétikai és ideológiai viták kereszttüzeiben állt. A *Fehér gárda* (1925) folyóiratközlését félbeszakították, az *Ördögölőket* és a *Végzetes tojásokat* visszavonták a boltokból. A *Turbin család napjait* Sztálin jóvoltából bemutatták, és több százszor adják. Mivel egy művét szovjetellenesnek minősítik, 1928-tól nem publikálhat, darbjait nem játsszák. Sztálin jóvoltából segédrendezői állást kap a Művész Színházban. Megírta (és betiltják) a *Képmutatók cselszövése* című Molière-darabot, a *Puskin utolsó napjait*, híres műveket – *Don Quijote*, *Holt lelkek* – adaptált színpadra. Színházi tapasztalatainak szatirikus ábrázolása a *Színházi regény*. Súlyos betegen, látását elveszítve is haláláig dolgozott A *Mester és Margarita* kéziratán.

„Kézirat sosem ég el...

Mindhalálíg

Mihail Bulgakov és A Mester és Margarita

„Utánam, olvasó!” – ezzel a mondattal kezdődik *A Mester és Margarita* második könyve. Ironikus és keserű csengésű felszólítás, hiszen Bulgakov tudta, regénye nem jelenhet meg nyomtatásban, reménye sem lehetett arra, hogy olvasni fogják valaha is a művét. 1926 után egy kötetecskét leszámítva egyetlen műve sem jelent meg, a színházak ugyanakkor játszották darbjait (míg végül mindet be nem tiltották), a *Turbin család napjait* például több százszor, Sztálin állítólag tucatnyiszor látta. Bulgakov nem számított kommunista írónak, de nem is volt nyílt ellensége a rendszernek. Társutas volt, ami igen bizonytalan státust jelentett, amikor éppen „kiteljesedőben” volt a véres sztálini diktatúra.

„Kézirat sosem ég el...” – a szállóigévé vált mondatot a regény sátáni alakja, Woland mondja. Bulgakov csak remélhette, hogy az övé megmarad. Tudta, hogy bármikor lecsaphatnak rá (*Kutyaszív* című elbeszélését 1926-ban a titkosrendőrség egy házkutatás alkalmával a naplóiával együtt elkobozta). A *Mester* kéziratát mindennél jobban féltette. Volt, hogy a füzetéből a lapok felét kitepte, így a hatóságok azt gondolhatták, használatatlanná vált a kézirat. Ám a hihetetlen emlékezőtehetséggel megáldott Bulgakov a megmaradt fél oldalakból „visszaírta” a teljes szöveget.

„En magam dobtam a kályhába az ördögről szóló regényemet” – írta 1930-ban a szovjet kormánynak címzett elkeseredett

és segítséget kérő (de meg nem alázkodó) levelében, miután a Molière-ről szóló darabját is betiltották. Azt kérte, engedjék külföldre távozni. Az ördögi válasz nem maradt el: Sztálin személyesen hívja fel, és intéz neki segédrendezői állást a Művész Színházban, és ezzel a gesztussal élve eltemeti az író. (Igaz, internálhatta, perbe foghatta vagy meg is gyilkoltathatta volna...)

Bulgakov élete utolsó tizenkét évében folyamatosan írta, át- és átszerkesztette regényét, haláláig dolgozott a kézíraton. Versenyt futott az idővel: tudta, hogy öröklött betegsége hamarosan végez vele, és azt is tudta: ez a főmű. Végül már szinte teljesen megvakulva diktálta harmadik feleségének a javítókat, betoldásokat.

A szerző halála után huszonhat évvel, 1966-ban megcsonkítva jelenhetett csak meg a regény a Szovjetunióban. A magyar közönség előbb olvashatta a „teljesebb” szöveget. A legenda szerint ugyanis az író özvegye (sokak szerint Margarita modellje) alsóneműjében csempészte Magyarországra a kicenzúrázott részeket Szöllősy Klára műfordítónak...

*A Mester és Margarita*nak több száz színpadi verziója és néhány filmes feldolgozása készült már. A Nemzeti Színházban legutóbb 2005-ben Szász János rendezésében, 2014-ben pedig a Vígszínházban Michel Dočekal elképzelése szerint került színpadra ez a kalandos sorsú regény.

KORNYA ISTVÁN

Kinek a színháza?

Alekszandar Popovszki rendező

Moszkvától Jeruzsálemig, egy elmeegógyintézetből az ördög báljáig, a bűntől a feketemágián át a szerelemig – és még sorolhatnánk, hol mindenhol játszódik, és mi mindenről szól *A Mester és Margarita*. Bulgakov regényének aktualitásáról is beszélgettünk Alekszandar Popovszki macedón származású rendezővel.

A Mester és Margarita a '30-as évek Moszkvájában játszódik. Ez a sztálini rendszer kiépülésének ideje. A múlt rendszerben élők generációinak ez a regény – már amikor engedték megjelenni! – egyfajta „leleplezést” jelentett, az olvasás élménye pedig talán a szabadság érzetét. Mi az, ami ebből ma is aktuális?

– A regényben Moszkva harmincas évekbeli mindennapjaiba csöppenünk, de hamarosan megjelenik a mágia, aztán egy elmeegógyintézetben találjuk magunkat, és a „valóság” Jézus Krisztus és Poncius Pilátus történetével keveredik. A moszkvai-bulgakovi világból a rendszer nyomasztó voltának a megmutatása a fontos.

Mert ez ma is aktuális?

– Az előadást megszabadítottuk a „kommunista” vonaltól. Annak a rendszernek az egyik legfontosabb jellegzetessége az volt, hogy az embereket megfosztotta szabadságuktól. Ma a liberális kapitalizmus rendszerében – ahová a keleti blokk országai, így Magyarország is, és az én hazám, Macedónia is minden átmenet, szerves fejlődés nélkül lépett át – láthatatlabbak a falak, a szabadság pedig sok esetben csak látszólagos, viszonylagos. Olyan világban élünk, amelyben sok a félelem,

a frusztráció. A nézők fel fogják ismerni a rendszert, és benne önmagukat.

Rendszerkritikus előadásnak képzeljük el a rendezését?

– Nem, nincs afféle aktivista hozzáállásom, nem politikai üzeneteket fogalmazok színpadra. Művészként az a dolgom, hogy a rendezéseimen keresztül eljussak olyan területekre, ahová a napi politika, a tévéműsorok, az internet pörgése, a fake-news szennye nem ér el. Az a felelősségem, hogy ide elvezessem a közönséget, hogy megkíséreljük közösen „átlátni” a világunkat. A színház ehhez nagyon is megfelelő.

És kinek a színháza ez most? Wolandé, az ördögé?

– Jogos kérdés. A regénynek, amelynek a címében a Mester és Margarita szerepel, a főszereplője leginkább Woland. Számomra azért érdekes figura, mert nem maradéktalanul sötét jellemként gondolok rá. Igaz, hogy fekete mágját űz, és egy sor rettenetes dolgot művel Moszkvában, de Bulgakov történetében az a fontos számára, hogy a Mester végül befejezze a regényét, és újra egymásra találjanak Margaritával. Az ördög végül persze újra összekuszálja a szálakat, de az már egy másik történet...

abbahagyni a csuklást. Tiszta Monty Python! Közben pedig van egy démoni, ördögös hangulata is a történetnek, amitől éppen olyan elveszettek érezzük magunkat, mint a *Félelem és reszketés Las Vegasban* című Terry Gilliam-film hősei. De ott van az a meglepő statisztikai adat is, miszerint a regényben minden tizenötödik oldalon felbukkan egy meztelen nő. Tiszára Fellini!

A humor mellett a fantasztikum a bulgakovi világ másik jellemzője...

– A regényt olvasva könnyedén váltunk idősíkot, helyszínt, gond nélkül repülünk képzeletünkben Margaritával Moszkva felett Woland kísérteties báljára. Számunkra az volt a kihívás, hogy ezt a szabad átjárást időn és téren, a váltásokat a valóság és az irreális között, hogy érthetjük el a színpadon. Arra ügyeltünk, hogy a trükkök, a meglepő megoldások ne öncélúak legyenek, hanem szervesen szolgálják az előadás világát.

KORNYA ISTVÁN

Olyan sok mindenről szól a regény, hogy nehéz ezt vagy azt kiemelni. De mindközül talán a szerelem a legfontosabb.

– Látja, Ön például ezt emelte ki, és igaza is van. *A Mester és Margarita* valóban rendkívül szerteágazó és gazdag regény, és kinek-kinek más a fontos belőle, ami attól is függ, mikor olvasta. Aki még '89 előtt, annak fontos volt a diktatúrátéma, de ma már lehet, hogy mást emelne ki. De tény: a szerelem számomra is nagyon fontos a regényből. A Mester a bolondok házában van, ahová önként vonult be, hogy ezzel megóvja szerelmét és a készülő regényét a rendszer rájuk leselkedő veszélyeitől. A férfi itt kezd el mesélni egy nőről, akivel véletlenül ismerkedett meg, akivel egyetlen pillanat alatt egymásba szerettek. Amíg a férfi mesél, meg tudjuk, hogy Margita reményét veszítve égen-földön keresi. Amikor megjelenik Woland, a nő számára világossá válik, csak ez az ördögi alak fogja neki viszszaadni a férfit, csak így mentheti meg a Mestert és a zseniális regényt.

Hogyan lehet a regény összetettségét élvezetesen felmutatni egy színházi előadásban?

– Bulgakov mély és filozofikus szövegét a dramaturgiai leleményesség és a szenzációs humor teszi szórakoztatóvá. Mi is kibontottuk a nevezetes jelenetet, amikor a két író, Berlioz és Hontalan a rekkenő nyári hőségben próbálják a szomjukat oltani. Hideg sör vagy ásványvíz helyett meleg kajsziarack-szörppel kell beérniük. Ez már önmagában is abszurd. De ezt tetézi Bulgakov: a szörptől ugyanis csuklani kezdenek, így vágnak bele egy mély beszélgetésbe Jézusról, vagyis az élet értelméről. Isten létezését vitatják, és közben nem tudják

Mihail Bulgakov

A Mester és Margarita

Fordította: Szöllősy Klára

A Mester – TRILL ZSOLT | Margarita – KATONA KINGA / SZÁSZ JÚLIA | Woland – BORDÁS ROLAND | Korovjov – KOVÁCS S. JÓZSEF | Azazello – RÁCZ JÓZSEF | Behemót – SZÉP DOMÁN | Hella – BARTA ÁGNES | Berlioz, Rimszkij – KRISTÁN ATTILA | Ivan – MÉSZÁROS MARTIN | Stravinski, Kajafás – SCHNELL ÁDÁM | Jesua – BERETTYÁN SÁNDOR | Pilátus – RÁTÓTI ZOLTÁN | Sztjopa – SZARVAS JÓZSEF | Varenuha, Rjuhnin – TÓTH LÁSZLÓ

tovább: Badics Luca, Barna Lili, Jambrovics Viktória, Virga Tímea, Marcell Márton, Székelyi Dániel, Szigeti Bálint, Tóth Nikolett, Vrabecz Botond

Díszlet: Numen for Use // Díszlettervező-asszisztens: Riederauer Dóra // Jelmez: Jelena Prokovic //

Színpadi adaptáció: Nejc Gazvoda // Zeneszerző, dramaturg: Verebes Ernő // Színpadi mozgás: Hoffmann Luca // Tolmács: Guiczoghy Anna // Ügyelők: Lencsés István, Ködmen Krisztián // Sógó: Kabódi Szilvia // Rendezőasszisztens: Kolics Ágota

Rendező: ALEKSZANDAR POPOVSZKI

mikor? hol?

PREMIER: 2021. szeptember 1.

További időpont: október 4. – 19 óra • Nagyszínpad

Katona Kinga, Rácz József

A színpad és az élet csodája

Katona Kinga – Margarita

A szerepépítés technikája, az online próbák haszna, a hirtelen beköszöntő szerelem érzése, a lassan égő kézirat kiváltotta heves indulat, a párhuzamosan futó események különleges találkozása – ezekről is mesélt Katona Kinga, aki Margaritát alakítja A Mester és Margaritában.

Hogyan lesz Kingából Margarita – legalábbis a színpadi jelenlét idejére?

– Készülős típus vagyok. Már jóval a próbák kezdete előtt többször újraolvastam a regényt, felelevenítettem magamban azt a magával ragadó élményt, amit az első találkozás jelentett még évekkel ezelőtt. Elővettem Bulgakov más műveit, tanulmányokat, elemzéseket forgattam, a szerző életrajzával ismerkedtem. Ezek alapján már kezdtem átgondolni fejben a karaktert. Elemezgettem Margarita tetteinek mozgatórugó-

it, azonosulni próbáltam gondolataival, vágyaival, kétségeivel... Úgy szeretek beülni az olvasópróbára, hogy már van egy alap, amit tovább lehet gondolni...

Aztán a rendező valami egészen mást kér...

– Persze, előfordulhat. De ha felkészültnek érzem magam, az biztonságot ad, talán jobban képes vagyok társként jelen lenni az alkotói folyamatban. A végső szó nyilván a rendezőé, ami így is van jól.

sok jelenettel képben voltunk. Sokat segített az is, hogy Alekszandar olyan típusú rendező, aki valóban a színészeiből merítve alkot.

Milyennek képzelte el a Kingában testet öltő Margaritát?

– Egy harmincas nő, aki boldogtalan a házasságában, kicsit már bele is törődött abba, hogy eltűnt az életéből minden izgalom, de aztán történik valami... „A szerelem úgy termett ott közöttünk, mint ahogy a gyilkos pattan elő a föld alól a szűk sikátorban, és megsebzett mindkettőnket” – meséli találkozáskor a Mester. Később pedig találkozik Wolanddal és bandájával, akikkel hihetetlen kalandokba keveredik. Könnyen és szívesen tudunk azonosulni azzal, ahogy Margarita megéli ennek a kései, nem is remélt szenvedélyes szerelemnek a fellobbanását és az ezzel járó önfeledt felszabadultságot.

A boldogság nem tart sokáig, hiszen a Mester eltűnik...

A történet arról szól, mit tesz Margarita azért, hogy megtalálja és megmentse őt.

– A kulcsjelenet a boszorkánybál, ahová Woland meghívására repülve érkezik, és ahol felszólítja őt az ördög: adjon elő nekik valamit érdekeset. Az én értelmezésemben Margarita elkezd élvezni a részvételét a pokoli játékban, izgalmas megmártóznia ebben a világban, egy pillanatra talán úgy is tűnik, enged az ördög csábításának. Persze tudja, hogy ez egy próbatétel. Ha kiállja, kérhet valamit Wolandtól. És mi mást kérne, mint azt, hogy visszakapja szerelmét, a Mestert.

A történet másik szála a Mester regényének a sorsa. Mi a fontosabb Margaritának – a rajongásig szeretett regény vagy annak az írója?

– Azt hiszem, nincs választás: Margaritának éppolyan fontos a Mester regénye (amelyben hite szerint az ő élete jelenik meg), mint maga a szerelem. Margarita kiállja az ördög próbatételét, így mindkettőt megmenti: a művet is, amit befejezhet a Mester, és a szerelmet, egy boldog élet lehetőségét...

És akkor jön az élet által írt drámai fordulat: mire a produkció a premierig jutott, Margarita helyett már saját főszerepét játssza...

– Különleges és válságos másfél év van mögöttünk. A színház működése bizonytalanná vált, sem én, sem a férjem, Berettyán Nándor, aki egyben kollégám is a Nemzeti Színház társulatában, nem tudtuk, mi és hogyan lesz. Azt gondoltuk, nincs mire várni, a babavállalással. Egyszerre teljesült életem két nagy álma: kaptam egy komoly feladatot, egy csodálatos darabban, és ugyanakkor várandós lettem, ami olyan szerep, ami egy életen át elkísér majd, és ennek izgatottsággal nézek elébe. A szerep megvár. A premieren egyébként nézőként jobban izgultam a többiekért, mintha nekem kellett volna a színpadon állnom.

KORNYA ISTVÁN

Bevált a technika?

– Igen. Az első pillanattól fogva azt éreztem, hogy Alekszandar Popovszkival hasonlóan gondolkodunk Margaritáról. Azt nem tudom eldönteni, hogy én voltam rá hatással, vagy ez a hasonlóság eleve megvolt, netán a legjobb rendezői cselt bevetve észrevétlenül segített ráhangolódnom az ő elképzeléseire. Az eredményt tekintve ez mindegy is.

Mindez zajlott jórészt a Covid árnyékában...

Valóban, az első néhány találkozás után már csak online folytak a próbák. Mi itthon, ki-ki a maga lakásában, ő meg talán Mariborban, ahol a szlovén Nemzeti Színház művészeti vezetője. Nem engedte, hogy ez a kényszerű távollét szétzilálja a munkát, úgy tett, mintha mi sem lenne természetesebb a monitorok által létrehozott virtuális próbatérnél. Végig jó hangulatban zajlottak a próbák – de nem volt könnyű menet.

Virtuális próbatér – elég riasztóan hangzik...

– Színpadi előadást így nem lehet létrehozni, az biztos. De arra jó volt, hogy mikor végre élesben próbálhattunk, már elég

Szász Júlia, Rácz József

A hűség próbája

Szász Júlia – Margarita

Hat napja volt a premierig, hogy Margarita alakját megformálja. Beugróként is arra törekedett, hogy saját magára szabja a szerepet. A Mester és Margarita szerelméről, a rendező nyújtotta szabadságról és az arany ugrókötelről is mesélt Szász Júlia.

A Nemzeti Színház idei évadzáró társulati ülésén adják át a fiatal színészek a maguk által alapított díjat. A tréfás-komoly elismerést minden évad végén az a társulati tag kapja, aki a legtöbb beugrást teljesítette. Szász Juliára nemcsak a legtöbb jutott, hanem a legnagyobb is: A Mester és Margarita egyik főszerepét kellett átvennie.

– Ez egy kedves gesztus, Arany ugrókötel díj a neve. Hat próbanapom volt erre a főszerepre, az úgynevezett főpróbahét. Annyiban könnyebb dolgom volt most, hogy előkészülhet-

tem, hiszen már tavasszal tudtam a feladatról. A pandémia miatt ugyanis többször is el kellett halasztani a premiert, emiatt az eredeti Margarita, Katona Kinga a szeptemberi bemutatót a megszületendő babájuk miatt már nem tudta vállalni. Tavasszal voltam pár próbán, láttam az előbemutatót Kingával, nyáron volt időm a szöveget olvasgatni és tanulni.

Emlékszik, mi volt ez első beugrása?

– Mélyvíz. Harmadévesen kaptam Mari szerepét a *Körbin-tában*. Volt rá pár próbám. Akkor még nagyon kevés tapaszt-

talatom volt, főszerepet előtte nem játszottam, itt pedig egy egész szerepívet kellett végigvinni, ráadásul úgy, hogy az egész előadás alatt a színpadon vagyok, csak a gyorsöltözésekre szaladok ki. A legnehezebb az *Egri csillagok* volt – egy fél nap alatt kellett megtanulom a szöveget, de az igazi kihívást a színpadi „térkép” rögzítése jelentette, hiszen egy elég összetett és bonyolult logisztikájú előadásról van szó. Sok múlik ilyenkor a kollégák segítségén is, nagyon sokat köszönhetek nekik.

Ilyenkor egy-egy szerep önálló, saját színeinek a megvillantására nem sok lehetőség adódik.

– Amikor hirtelen történik a dolog, a lényeg, hogy meg kell oldani a feladatot, hogy az előadás ne maradjon el, és mindezt lehetőleg úgy, hogy a néző akkor se vegye észre a változást, ha egyébként tudja: most nem az „igazi” színészt látja. Margarita szerepénél szerencsére ez másként volt. Alekszandar Popovszki rendező eleve megmondta: nem akarja, hogy másolat legyek, hogy csak szolgálai végigmenjek a már megszületett „kottán”. Arra törekedtünk a premier előtti szűk hét folyamán, hogy az én alkatomra, személyiségemre szabjuk a szerepet.

Ezt hogyan képzeljük el?

– Alekszandar nem ragaszkodott az eredeti „forgatókönyvhöz”. Bizonyos jeleneteket átrendezett, áthangolt, ahhoz igazítva, hogy én Szász Júliaként milyen energiával, indulattal tudok egy-egy helyzetet, pillanatot kitölteni. Amikor például a Wolandot alakító Bordás Rolanddal próbáltunk, arra kért minket, hogy bátran improvizáljunk, csak a témát adta meg, és végül ez az improvizáció benne is maradt az előadásban. Azt hallottam korábban a kollégáktól, akiknek hónapok álltak rendelkezésükre a próbafolyamat idején, illetve magam is láttam, amikor beültem nézni a munkát, hogy Alekszandar soha nem erőltetett rájuk semmit, hanem a maga elképzelését a színész által hozott megoldásokkal, ötletekkel gazdagította. Van olyan rendező is, aki elkészíti a kottát, és a színésznek pontosan azt kell eljátszania. Ez esetben azonban nagy szabadságot kaptunk. Nagyon hálás vagyok neki, hogy ezen a módszerén a számomra adatott rövid hét alatt sem változtatott. Inkább az előadáson módosított annak érdekében, hogy megtaláljam a helyem a nagy egészben.

Milyen Margaritát alkottak meg a rendezővel?

– Egyszerre laza és erős személyiség, akinek van humora, eltökélt és bátor. Ő az, aki magának választotta a Mestert, és ő az, aki vállal is érte minden megpróbáltatást, veszélyt, kalandot. Mindennél fontosabbnak, előbbre valónak tartja azt, ami az életben talán a legfontosabb: a hűséget szerelme, a Mester iránt.

A szerelem és a hűség másik nagy világirodalmi alakját is játssza mostanában: Shakespeare Júliáját.

– Rómeó és Júlia szerelme érintetlen. Ők minden *előtt* állnak még, úgy vetik bele magukat az első, őszinte és tiszta szerelembe, hogy három nap leforgása alatt bejárják a mennyet és a poklot egészen a halálig. Margarita és a Mester viszont már túl vannak az élet számos megpróbáltatásán. A nőnek van férje, de a házassága boldogtalan, a Mester jelenti neki a megváltást. A Mester pedig, amikor a darabban megismerjük, már a bolondokházában van. Maga rejtőzött el ide Margarita elől is, mert fél, hogy titokzatos műve, a Pilátusról szóló regény a szerelmére veszedelmet hoz. Margarita mindenhol keresi a Mestert, akit mindenek felett szeret, és akiről tudja: regénye zseniális. Mindkettőt meg akarja menteni: a művet és szerelmüket. És Margarita bizony szó szerint az ördögtől se fél, hiszen elfogadja Wolandnak a meghívását a titokzatos boszorkánybálra, és kiállja a szörnyű a próbát Mesterért...

KORNYA ISTVÁN

Akinek senki sem hisz

Mészáros Martin – Hontalan Iván költő

Aki találkozik az ördöggel, csoda, hogy megbolondul? Vagy azok bolondok, akik nem hiszik, hogy az ördög létezik? Bulgakov moszkvai értelmiségi alakja a hihetetlen igazság áldozata...

– A színművészeti egyetem előtti évében olvastam *A Mester és Margaritát*. Meghatározó élményt jelentett, magával ragadott és beszippantott a világa, a humora. Azt is be kell vallanom, hogy ha utána valaki azt kéri, mondjam el, miről szól a regény, könnyen zavarba tudott volna hozni. Amikor a próbák hetei alatt behatóan foglalkoztunk a regénnyel, rájöttem, hogy nem is olyan könnyű erre válaszolni, mert rendkívül gazdag, burjánzó, csapongó, szerteágazó Bulgakov regényének a története.

– Hontalan Iván egyszerű lélek, nem túl művelt, valószínűleg közepszerű költő. A darab elején az elmeklinikán találkozunk vele. Azt próbálja elmagyarázni az orvosnak, hogy miközben ő a Tömegír, vagyis az írószövetség elnökével, Misa Berliozzal egy parkban Istenről beszélgetett, megjelent egy titokzatos idegen, akiről többek között a következő megdöbbentő tények derültek ki: találkozott Pontius Pilatussal, pontosan megjósolta, miként fog meghalni Misa Berlioz (a

villamos levágja a fejét), és a kíséretében volt egy két lábon járó macska is... Iván tudja: ez maga az ördög.

– Nyomába eredek a gyilkosnak, de senki sem hisz nekem. Minél részletesebben magyarázom, hogy mi történt, minél inkább ragaszkodom az igazsághoz – és a nézők tudják, hogy igazat mondok –, annál kilátástalanabb lesz a helyzetem. Ki hinné el ugyanis, hogy éppen Moszkvában garázdálkodik az ördög. Így ahelyett, hogy hinnének és segítenének, bezárnak a bolondokházába. Itt ismerkedem meg a Mesterrel, aki regényt írt Pontius Pilatusról, aminek a története megegyezik azzal, amit én is hallottam az idegentől. Van tehát még valaki ezen a világon, aki nem tart bolondnak...

– Olyan alakot kell megformálnom, akinek a nyugodt élete egyszer csak fenekestől felfordul. Attól a perctől kezdve, hogy mindez megtörténik velem, nincs egyetlen nyugodt pillanatom. Csak a Mester történetei jelentenek megnyugvást számomra...

Macskaember

Szép Domán – Behemót

– Tudtam, hogy benne leszek *A Mester és Margarita*-ban, de hogy pontosan melyik szerepet fogom játszani, az csak akkor derült ki, amikor a rendezővel, Alekszandar Popovszkival egy casting-beszélgetésen találkoztam. Azt mondta: nekem Behemót, a macska szerepét ajánlja. Ez pont nekem való – ez volt az első reakcióm. Nagyon örültem, mert ettől fogva rám szabta szerepet.

– A következő segítség a jelmez volt. Már az első próbákra mindenkinek kerestek valami olyasféle jelmezt, amelyet majd viselni fog az előadásban. Ez általában nem így szokott történni, a jelmez csak később jön a képbe, az igazít pedig csak a próbafolyamat legvégén kapjuk meg... De Popovszki eljárása számomra nagyon inspiráló volt, mert a jelmez ki is jelöli az irányt, és határokat is szab. A nagy fekete bunda, alatta a testhez simuló ruha, a bakancs, aztán a macskasmink segítettek egy sor ötlet megtalálásában. A rendező pedig szabad kezet adott, örült a javaslataimnak, és azokat fejlesztette tovább.

– Behemót, a macska is Woland, az ördög kíséretének tagja Korovjov, Azazello és Hella mellett. A regényben Behemót

fekete, kövér kandúr. De mi azt gondoltuk, hogy mivel a macska nőies állat, így az én alakom inkább feminin legyen, de még inkább: nemtelen, bizzar alak. Neki is nagy hatalma van, de leginkább már csak unja ezt az egészet, csak szórakozik az emberekkel (játszik, mint macska az egérrel) Woland parancsaira.

– Milyen legyen Behemót: macska vagy ember? Az egyetemi tanulmányok alatt nagyon fontos volt a mozgás, a fizikai színházi képzés, hiszen Uray Péter koreográfus osztályába jártam. Egyszer az volt a feladatunk, hogy válasszunk egy állatot – én a gorillát játszottam. A következő lépésként egy ember gorillaszerűségét kellett ábrázolnom. Ez is eszembe jutott, amikor Behemót alakján dolgozni kezdtünk. A megszólalásai macskaszerűek is legyenek, de éppen csak. A mozgása puha, osonó, lágy, kiszámíthatatlan legyen, amelyek emberi tulajdonságokat fejeznek ki. A regénybeli – és reményeim szerint a színpadi – alak abszurditása éppen abból adódik, hogy látunk egy macskát, aki tökéletesen úgy viselkedik, mint egy ember: úgy beszél, olyan reakciói vannak, például jegyet akar váltani a villamoson, de kifogásolja, amikor nadrágot akarnak húzni rá. Hiszen ő mégis csak egy macska...

PREMIERPORTRÉ • BORDÁS ROLAND

Böröndi Bence, Bordás Roland, Szabó Sebestyén László
és Nagy Márk a Woyzeckben | fotó: Eöri Szabó Zsolt

**„Ha jobban
belegondolunk,
Woland nem
akar rosszat,
leginkább csak
a hazugságokra, az
igazságtalanságokra,
a hamis trükkökre
hívja fel az emberek
figyelmét... de azt se
állíthatom, hogy a jó
oldalon áll.**

A szerepek csak a színpadon élnek

Beszélgetés Bordás Rolanddal trükkről és csalásról, hitről és hivatásról, emberi és állati üzenetekről

„Vegyék tudomásul, hogy Jézus Krisztus igenis létezett” – jelenti ki Woland A Mester és Margarita című Bulgakov-regényben. A Nemzeti Színházban látható színpadi változatban a titokzatos mágus szerepében Bordás Roland azzal zárja le a vitát, hogy „Jézus létezett, és punctum. Ez tény”. A színész hívó embernek mondja magát. Úgy érzi, megtalálta helyét a színház világában. Jó úton halad, még akkor is, ha a rossz fiú vagy éppen a sátán szerepét játssza. Sőt, szerinte nagyon összetett feladat a negatív figurák megformálása, bár azt is pontosan tudja: a két véglet között számtalan árnyalat létezik. Bordás Rolanddal A Mester és Margarita bemutatója előtt, a főpróbahéten beszélgettünk.

Néhány perce még Woland volt a színpadon. A nagy mágus, aki mindent tud, mindent lát. Még a másik ember gondolatát is érti. Fel sem kellene tennem az első kérdést...

– Woland tudná is a választ!

És Roland?!

– Nekem még kellene ehhez egy kis idő. De ha sokáig beszélgetnénk, ha jobban ismerném, talán ki tudnám találni, mit is akar kérdezni. Egyébként megvan a válaszom, csak előbb szeretném látni a borítékolt kérdést.

Tóth Augusztával a Rocco és fivéreiben

Woland trükkjei között, mi volt a Rolandé?

– A válaszom: tudtam, hogy ezt fogja kérdezni! Pont arra gondoltam, hogy erre gondolt! Na, jó! Őszinte leszek: számomra a szerep inkább a színpadon létezik, az előadásban él és működik. Fontosnak tartom a megfelelő rákészülést és átélést, de az előadás után igyekszem minél előbb letenni a szerepből fakadó súlyokat, hogy visszatérhessek a mindennapi életbe.

Kérdezhettem volna úgy is, hogy Woland trükkjei között láthatunk-e olyat, amely eredetileg a Rolandé volt...

– Nagyon sok saját ötletet vittünk be az előadásba. A rendező, Alekszandar Popovszki hagyta és kérte is, hogy bátran improvizáljunk. Aztán egymás javaslatához csatlakozva, azt továbbgondolva, vagy arra reagálva születtek az újabb és újabb megoldások. A próbák során aztán kiderült, működnek-e ezek az ötletek.

De mi volt a saját trükk, amit átadott a nagy mágusnak?

– Ezt így nehéz megmondani. Nyilván igyekeztem átadni magamból mindent, amit tudtam. De ha már a varázslatnál tartunk, az a jelenet, amikor Woland a varietéműsor alatt megkéri a közönséget, hogy fogják meg egymás kezét, az az én ötletem volt eredetileg.

A színpadi látvány is tele van trükkel, varázslattal. Ez nyilván részben a Nemzeti Színház technikai adottságainak és a díszlettervezőknek, a rendezőnek köszönhető. Mennyire varázsolta el ez a különös környezet?

– Belülről nyilván egészen más képet mutat a színpad, mint a nézőtérről. Mi, akik benne vagyunk, nem ugyanazt látjuk, mint a közönség. Nem igazán azzal foglalkoztam, hogyan is változnak a terek milyen fényjátékokkal fokozzák a látványt.

A rendezés nem érdekelné?

– Színész vagyok. Nem akarok rendezni.

Wolandként azt mondja magáról: általában poliglott...

– Így van! Woland számos nyelven beszél, bárkivel szót ért.

Színészként nem nehéz szót értenie a macedón rendezővel? Ráadásul egy orosz szerző darabját kellett értelmezniük.

– Ez nem gond. Ilyen felkészült emberekkel különösen jó együtt dolgozni. Most is legfeljebb a tolmácsolás miatt voltak lassabbak a próbák. Így hosszabb ideig tart ugyan egy-egy megbeszélés, de egy idő után a rendező szinte már érti és érzi az egyébként számára idegen nyelvű szöveget is, mi pedig az ő szavait. Ebben nyilván sokat segít a mimika, a gesztusok, a hangszólás, a hangerő is...

A próbákon kívül mennyire foglalkoztatta Woland szerepe?

– Számomra mást jelent egy olyan figura megformálása, amely Wolandhoz hasonlóan egy túlvilági, mondhatnám transzcendens lény, egészen más, mint egy szerep a többi közül. Olyan kérdéseket is felvet, amelyekre magánemberként is keressük a lehetséges válaszokat. Így aztán igyekeztem minél többet megtudni erről a regényről, minél jobban megismerni a szerző véleményét a világ dolgairól. Ha jobban belegondolunk, Woland nem akar rosszat, leginkább csak a hazugságokra, az igazságtalanságokra, a hamis trükkökre hívja fel az emberek figyelmét... de azt se állíthatom, hogy a jó oldalon áll.

Alapvető világnézeti kérdéseket is felvet!

– Természetesen! Sőt. Ki is jelent. Jézus létezik, és kész! Mondja ezt egy ateista világban. Eleve feltételezi egymást a jó és a rossz, ahogy a magasság és a mélység, a fény és az árnyék, a bűn és a bűnbánat... Az istenhit tényeken alapszik. Én például pontosan meg tudom nevezni azt a helyzetet, amikor ezt meg-

BORDÁS ROLAND

1992-ben született Szegeden. Gyerekkorát a beregi Hetefehércsén töltötte. A vásárosnaményi általános iskola után a nagykállói gimnázium drámatagozatos osztályában érettségizett.

A Kaposvári Egyetem

Rippl-Rónai Művészeti Karának Színházi Intézetében végzett színészként, Vidnyánszky Attila osztályában. 2017 óta a Nemzeti Színház társulatának tagja.

A 2021/22-es évadban *A Mester és Margarita* mellett a *Vadászat*, az *Ördögök* című új előadásokban, valamint a *Rómeó és Júlia*, a *Forró mező*, a *Csiksomlyói passió*, a *Woyzeck*, az *Isten ostora*, a *Leánder és Lenszirom*, a *Súgó*, az *ember tragédiája*, a *Caligula helytartója*, az *Álomgyár*, a *Részegek*, a *János vitéz* darabokban látható.

Herczegh Péterrel a *Rómeó és Júlia*ban

tapasztaltam. Persze a hit nemcsak vallási értelemben fontos nekem, hanem a hivatásom miatt is. Komolyan hiszek a színművészetben, a színpadi játék erejében, értelmében.

Ha már kimondta, csak rákérdezek: mi volt az a helyzet, ami megerősítette a hitét? Elmondja?

– Nem titok, elmondhatom. Édesanyám a kétezres évek elején nagyon beteg lett, és sokáig nem tudták kideríteni, hogy mi a baj és azt hogyan lehetne valahogy kezelni. Teljesen reménytelennek tűnt a gyógyulása. Azt éreztem, hogy már az a remény sem létezett, ami általában utoljára hal meg. Otthon voltam Hetefehércsén, és én, a tizenegy éves gyerek megpróbáltam imádkozni. Az Istenhez fordultam, és azt mondtam magamban, ha tényleg létezik, akkor most muszáj, hogy valami jelet adjon. Egy-két nap elteltével kaptuk a hírt, hogy nemsokára hazajöhet a kórházból. Pontosan akkor találtak rá a legfőbb baj okára, amikor én az Istennel alkudoztam. Lehet, hogy erre valaki azt mondja, véletlen egybeesés, szép mesebeli történet... de engem meggyőzött, aztán pedig megerősített a hitemben.

Ezzel függ össze, hogy annak idején egyházi iskolába, a nagykállói görögkatolikus gimnáziumba jelentkezett?

– Nem, nem. Akkor ez még nem volt egyházi iskola. Oda a drámatagozat miatt jelentkeztem.

A drámatagozatra pedig a versmondó versenyen elért siker miatt...

– Igen. Anyukám kérésére tanultam meg Kosztolányi Dezső *Mostan színes tintákról álmodom* című versét. Sikertől vele megszerezni az első helyet. Nekem ez akkor még új volt. Semmit nem tudtam a színészetéről. Akkor még színházat sem láttam, csak később a Mandala Dalszínház előadását a vásárosnaményi kultúrházban. Néhány év múlva, amikor már drámatagozatos voltam, jöttek hozzánk a gimnáziumba a mandalások: statisztákat kerestek az *Egri csillagok* című előadáshoz. Engem is kiválasztottak, meghatározó élmény volt.

Woland képes a teleportálásra is. Szabadon jön-megy térben és időben. Ha megtehetné, hová menne vissza az időben, mit változtatna meg utólag a korábbi életében?

– Lenne bőven jó példám a rosszaságaimra. Emlékszem, még óvodás voltam, édesanyám fogta a kezem, de én nem akartam menni vele. Hisztiztem, makacszkodtam, pontosan emlékszem a tekintetére, ahogy nézett rám, de nem bántott. Ez a kép nagyon élesen bevésődött az emlékezetembe. Amikor néhány évvel később kiderült, hogy milyen beteg, akkor ez a jelenet is eszembe jutott. Leginkább magamat hibáztattam minden bajért. Persze nem ez volt az egyetlen eset, amit megbántam, amit másképpen csinálnék. Szomorú történet az is, amikor egyetlen

napra engedték ki a kórházból, és leginkább azért jött haza, hogy engem lásson. Én pont akkor mentem el horgászni, amire már hetek óta készültünk, és nem akartam változtatni a programon. Épp' csak megölelhetett, és még le sem szidott, hogy nem voltam képes lemondani a saját szórakozásomról. Egyetlen rossz szava sem volt. Emiatt is nagyon szégyeltem magam.

A pályaválasztáskor jól döntött?

– Abban biztos voltam, hogy színész akarok lenni. Negyedik gimnazistaként jelentkeztem Pestre is, Kaposvárra is. Aztán a következő évben sikerült felvételt nyernem Kaposvárra, ahol Vidnyánszky Attila lett az osztályfőnököm. Ő készítette fel erre a pályára, hivatásra. Rengeteget tanultam tőle és azoktól az emberektől, akikkel már régóta együtt dolgozik. Elsősorban neki köszönhetem, hogy most itt vagyok. Ezen a téren semmit sem változtatnék.

És az autóversenyzés? A karate? A kick-bokszt? Ezeket elengedte?

– Ez mind csak az adrenalin miatt volt fontos. Mindehhez jött még a kosárlabda, amit nagyon szerettem. Azt elsősorban a csapatjáték miatt. Az autóversenyzés előbb leginkább az édesapámat érdekelte, aztán én is kedvet kaptam. De az autóversenyzéshez két dolog kell: pénz és megszállottság, a mi esetünkben csak az előbbi hiányzott, a fanatizmus adott volt. Aztán jött a felvételi, ekkor már nem is nagyon volt időm ezzel foglalkozni, de nem tudom úgy elképzelni az életem, hogy soha többet ne üljek versenyautóba!

Woland komoly stábbal, követőkkel, segítőkkel érkezik Moszkvába. Rolandnak hiába kerestem a rajongói oldalát.

– Nincs rajongói oldalam. Eddig még eszembe sem jutott.

Woland intéz magának hét előadást a varietében. Ha ugyanezt megtehetné, milyen műsort adna? Esetleg egy önálló est? Zene? Tánc? Vers?

– Az önálló esten még nem gondolkodtam. A próza áll hozzám a legközelebb. De a többi műfajt is szeretem. Mindent, ami színház, színművészet. Szívesen mondok verset is és a zene darabok sem állnak tőlem távol, de tudom, hogy nem ez a főprofilom.

És az operett?

– Nincs semmiféle fenntartásom vagy előítéletem az operettel. Ha valamit jól megcsinálnak, igényesen színpadra állítanak, azt én szívesen megnézem. Ha van időm, más színház-

Woland szerepében, A Mester és Margaritában

zakban is nézek előadásokat, és tényleg csodálom azokat, akik megélik a szerepüket, énekelnek, táncolnak, tartják a ritmust. De jelen pillanatban nem gondolkozom ebben a műfajban. Aztán majd meglátjuk, mit hoz az élet.

Zenét is tanult?

– Igen. Elvégeztem a zeneiskolát. Trombitán játszom.

Miért éppen a trombitát választotta?

– Amikor eljött a választás lehetősége, semmiképpen sem akartam olyan hagyományos hangszeren tanulni, mint a zongora vagy a hegedű. Elnézést, ha ezzel megbántok valakit. Dobolni szerettem volna vagy gitározni, de ezeket éppen nem tanították a vásárosnaményi zeneiskolában. Amikor azt kérdezték, hogy mit szólnék a trombitához, azt mondtam, legyen. Úgy gondoltam, mindjárt én leszek Louis Armstrong. Adtak egy kis vasdarabot és kérték, hogy fújjak bele. Akkor még nem tudtam, hogy ez a fúvóka. Amikor azt mondták, mindjárt hozzák a hangszert, vártam az aranyszínű, ragyogó trombitát, ehhez képest elémtettek egy ütött-kopott ócskaságot, aminek még a billentyűi is oldalt voltak. Egyáltalán nem úgy nézett ki, mint a Louis Armstrongé. Pár évvel később lehetőséget kaptam a helyi fúvós zenekarban. Előbb a cintányért kaptam, majd a nagydobot. Ez tűnhet a legegyszerűbb feladatnak: ütni a ritmust, pedig ezen múlik minden, erre az

alapra lehet ráépíteni a dallamot. Ott találkoztam először a ritmika fontosságával.

Wolandként a varieté műsora közben nagyon odamondogat az intézmény gazdasági igazgatójának. Műsoron kívül is megmondja, ha nem tetszik valami?

– Az egy szerep. Amit megpróbálok félretenni az előadás után. Ha valamiféle igazságtalanság ér, igyekszem szóvátenni.

A pályaválasztás idején más egyetem vagy főiskola szóba sem jött, csak a színművészeti?

– Akkor már csak a színművészeti érdekelt, de korábban sokáig arról álmodoztam, hogy erdész leszek. Járom a természetet, figyelem az állatokat. Gyerekként volt úgy, hogy kiültem a lesre, és csak néztem, mi történik az erdőben. Láttam, ahogy jött a vaddisznó: csörtetett át a tisztáson, mintha semmi nem számítana, taposott le mindent, nem törődött azzal, hogy másokat felzavar. Jöttek utána a kismalacok, azok se figyeltek semmire, csak az anyjukat követték. Szerettem figyelni a vadállatokat. Rengeteg – szinte már emberi –, számomra színházilag értelmezhető helyzetet látok tőlük.

Vannak kedvencei az állatok között?

– Először a bagoly volt a kedvenc. Sokszor megcsodáltam. Gyönyörű madár. Aztán láttam egy rókát. Pont olyan volt,

mint Vuk a mesében. Először a mamám tévéjén néztem volna ezt a rajzfilmet, de az hol fekete-fehérre váltott, hol olyan volt, mintha eleredt volna az eső. Sokáig azért mentem az erdőbe, hogy lássam Vukot! Azt játszottam, hogy én vagyok a Simabőrű...

Vagy a hetefejércsei vadkan?! Amikor így mutatta be kollégája, Nagy Márk a Nemzeti Színház Művészbemutató című műsorában, arra a „nagyvadra” utalt, akit akkoriban alakított.

– Azt hiszem, csak ugratni akart Márk... De akkoriban tényleg a *Rocco és fivérei*t játszottuk, én voltam Simone, a bokszoló. Abban a szerepben kegyetlen voltam, törtem, zúztam, mint egy űzőtt, halálra sebzett vad. Ő is negatív figurának tűnhet, de valójában azért is szerettem ezt a szerepet, mert bonyolult, esendő és szánandó személyiség. Hogy hetefejércseinek mondott, az világos. Onnan származom, ebből a kis beregi faluból. Ott nőttem fel, ma is ott élnek a rokonaim, ott vannak eltemetve a nagyszüleim. Az ottani erdőket járva szerettem meg a természetet, ott voltam életemben először vadászaton is.

Mint vadász?

– Vadász sem lehet akárki, ahhoz komoly felkészülés, vizsga kell. De hajtó lehettem.

Következő szerepében pedig vadász lesz a Hobo Blues Band-féle Vadászat alapján készülő színdarabban.

– És Bodrogi Gyuszi bácsi a fővadász! Persze ez az előadás nem a szó szerinti vadászatról szól, sokkal inkább továbbgondolásra szánt témákat, komoly kérdéseket, erkölcsi dilemmákat vet fel.

Vadászként nem sajnálná az állatokat?

– Szeretem az állatokat. Nagyon is tisztелеm őket. De bevalom, egy erdélyi medvevadászatra szívesen elmennék.

A vadász szerepéhez nyilván van mintája, de volt-e példaképe Wolandhoz? Kitől tanulta, milyen lehet ez a fekete mágus?

– Tudom, hogy a regénynek sokféle feldolgozása létezik, több film is készült belőle, mégsem követtem semmilyen mintát. Nincs is igazán „példaképem”. Nyilván sokat köszönhetek a tanáraimnak, elsősorban az osztályfőnökömnek, a kollégáknak. De azt hiszem, a legtöbbet a világtól tanulok.

FILIP GABRIELLA

| fotó: Eöri Szabó Zsolt

PREMIER • AZ AJTÓ

Udvaros Dorottya, Söptei Andrea | fotó: Eöri Szabó Zsolt

SZABÓ MAGDA

(Debrecen, 1917. október 5. – Kerepes, 2007. november 19.)

Kossuth-díjas író, költő, drámaíró, 2001-ben a Corvin-lánc kitüntettje. Iskoláit Debrecenben végezte, itt szerzett magyar–latin szakos tanári diplomát. Tanított szülővárosában és Hódmezővásárhelyen, majd a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumban dolgozott. 1949-ben megkapta a rangos Baumgarten-díjat, melyet még azon a napon visszavontak tőle, 1950-ben állásából is elbocsátották, nem publikálhatott.

Újra tanított, és közben írt: 1958-ban a *Freskó*, majd *Az őz* megjelenésével már kész regényíróként robbant be az irodalomba. Legnagyobb sikert életrajzi regényei, így a *Régimódi történet* – amelyből dráma és film is készült –, valamint a *Für Elise* arattak. Fiatal generációk máig olvassák az *Abigélt* és a *Tündér Lalát*. Sikeresen játszották történelmi drámáit: *Az a szép, fényes nap*, *Kiáltás, város!*, *Sziluet*, *Kégyomaras*. Műveit számtalan nyelvre lefordították.

A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia egyik alapítója, volt a Tiszántúli Református Egyházkerület főgondnoka és a zsinat világi alelnöke.

| fotó: MTI – Molnár Edit

**„Mindent értett bennem, jobban tájékozódott
életem zilált szálai között, mint én magam.
Beestelen adósa volnék, ha én el nem mondtam
volna róla azt, amit meg én tudtam.**

Tartozás és gyónás

Szabó Magda és Az ajtó

„Ez a könyv több okból is kivételes állomás írói életutamon: elsősorban amiatt, hogy míg készült, szüntelenül azt éreztem, hasztalan tettem papírra, senkit nem fog érdekelni Szeredás Emerenc, még kevésbé az én nem is valami vonzó arcképet rögzítő gyónás, mely összetört tükörcserepekből egybetákolts keretbe szorítja az író és a megsérthetetlen, mégis megsértett igazságot. A mindig is mitológiai személyiségnek érzékelt Emerenc aztán megtette első csodáját: az első kiadás megjelenése utáni héten már nem volt kapható története, a könyv üzenetét, amelynél magánabb magánügy igazán nem volt elképzelhető, személyes ügyüknek vállalták fel azok, akik az író élete minden buktatóján átsegítették: az olvasók. A sepregető öregasszony, aki ha teheti, mindenki útjából iparkodott elseperni a bajt, veszedelmet, áthágta a magyar határt, alakját éppúgy ismerik német földön, mint az Északi-tengernél vagy Svájcban, a Columbia Egyetem Kelet-európai Arcképek sorozatából holdtűkör arcába nézhetnek az olvasni szerető New York-iak.

Testi anyámnak, Jablonczay Lenkének megépítettem a síremlékét a *Régimódi történet*ben, negyedszázad eltelte után nem hittem volna, hogy lesz még egy kifizetetlen adósságom. De lett, s ennek kiegyenlítése *Az ajtó*: halott anyám kezéből Emerenc munkától elformátlanodott ujjai vették át legjobb önmagam irányítását. Mindent értett bennem, jobban tájékozódott életem zilált szálai között, mint én magam. Becstelen adósa volnék, ha én el nem mondtam volna róla azt, amit meg én tudtam” – írta a regényről Szabó Magda.

Az ajtó főhőseit, Szabados Magdát és Szeredás Emerencet az író önmagáról, valamint a Júlia utcai lakása egykori bejárónőjéről, Szőke Juliannáról mintázta. A történet egy egyszerű, méltóságát őrző, élete borzalmait magába záró öregasszony és a sikeres művész szeretetküzdelme.

Az 1987-ben megjelent regényt közel negyven nyelvre fordították le, franciaországi kiadása után, 2003-ban alkotóját a rangos Femina-díjjal tüntették ki. Amerikai megjelenésekor, 2015-ben a mű felkerült a The New York Times tízes listájára. Bereményi Géza színpadra adaptálta, az Oscar-díjas Szabó István 2012-ben filmet forgatott belőle Helen Mirren főszereplésével.

A titok őrzője

Szabó K. István rendező

Vallomás és egy bűneset rekonstrukciója, ítélet és feloldozás, a görög tragédiák kíméletlensége, traumakezelés, őserő – ezekkel a szavakkal jellemzi Szabó K. István rendező *Az ajtót. Titokzatos és őszinte történet* – húsz év két órában elmesélve.

Azt nyilatkozta a próbák elején: a legkedvesebb Szabó Magda-könyve *Az ajtó*. Miért?

– Bizonyára mindenkinek más a kedves. *Az ajtó* a lelkiismeret kényes zegzugaiba vezet el bennünket, és ez számomra rendkívüli szellemi utazás. Van valami benne a görög tragédiák kíméletlenségéből, rokonszenves az a fajta sajátos történelemszemlélet, amiben egyszerre van jelen ítélet és feloldozás, és finoman érzékelteti azt a fajta terápiát, amely által képesek lennünk jobban megismerni, megérteni a másikat anélkül, hogy rászakítanánk az ajtót.

Mi lehet Szabó Magda – hazai és külföldi – sikerének titka?

– Azt hiszem, gazdag ábrázoló képessége. Szabó Magda ügyesen bánik a fókusszal, precízen közelít, finoman sejteti a mögöttes dolgokat, és jó érzéssel helyezi társadalmi keretbe hősei portréit. Nála a fikció és a dokumentum szervesen összefonódik, valószerűnek tűnik minden, olyan összefüggéseket talál, melyek megszélesítik a történelem acsarkodásait, elég, ha csak Emerenc csodálatos monológiájára gondolok az országon átvonuló különböző agresszorok bűjtatásáról. A műveiből áradó mély humanizmus teszi őt egyetemessé.

Erős felütéssel kezdődik a regény: „Én öltem meg Emerencet. Ezen az se módosít, hogy nem elpusztítani akartam, hanem megmenteni” – vallja meg a regénybeli író. Mintha egy lélektani krimibe csöppennénk.

– Pontosan. A regény egy már megtörtént eseménysorozatnak a végéről indít, amikor már bekövetkezett a tragédia, és

visszafordíthatatlanná vált minden. A regényformába öntött vallomás egy bűneset rekonstrukcióját tartalmazza, amelyben fel vannak vázolva az érintettek, a körülmények és a motivációk is... az egész a „gyilkos” szemszögéből. Összetett önismereti kutatás ez, melyben az emberi kapcsolatok érzékenysége, a kölcsönhatások bonyolult rendszere és a traumakezelés egyaránt kiemelt témák. Az is nyilvánvalóvá válik, hogy az idő egyszerre múlt-jelen és jövő formájában szabályozza cselekedeteinket, és az „itt” az egyben az „ott” is.

Tudható, hogy van önéletrajzi vonatkozása *Az ajtónak*: Szabó Magda saját bejárónőjéről mintázta Emerenc alakját. A regény mégis fikció, így a „gyilkosságot” bevalló író regénybeli alakja is az, akinek a neve Szabados Magda. A színlap szerint azonban a darabban az író neve Szabó Magda, vagyis azonos a regény írójával. Miért?

– Azáltal, hogy felerősítettem az önéletrajzi vonatkozásokat kölcsönanyagokból – mint például Szabó Magda férjének, az író-irodalomtörténész Szobotka Tibornak a naplótörödékei –, úgy éreztem, fölösleges ez az amúgy is gyengécske álca. Az előadásban nem hangzik el az író teljes neve, a Magduska név is csak egyszer: a beteg Emerenc hálásan ejti ki az író nevét, megköszönve a becsületét óvó intézkedéseket, mindeközben az író iszonyú lelkiismeret-furdalással küszködik, hiszen nem igaz mindaz, amiért Emerenc hálálkodik.

Két nagyon különböző ember áll az „ajtó” két oldalán, az író és Emerenc, a bejárónő. Sok elemzés született e két alak

viszonyáról. Az egyik így fogalmaz: „a kiművelt humanizmus és az ős-archaikus emberség szembesítése”.

– Én inkább úgy fogalmaznék, az összes civilizációs sztereotípiájával, műveltségével, de a létfenntartás ösztönei és alapképességei tekintetében eltunyult ember kerül szembe az esszenciális emberi formával, a túlélővel, a kitartó őserővel. Emerenc szikár példázata mindannak, amit felöltöztet az író fantáziája. „Végezhettem kilenc egyetemet és lehetek húsznak díszdoktora, akkor is ő volt az, aki morálisabb lény volt” – mondja Szabó Magda egy interjúban, és ebben az idősödő asszony képében egyszerre jelenik meg egyfajta szigorú ünnepélyesség és egy „abszurd” Madonna torz gyöngédsége.

A regény címe nagyon erős szimbólum. Egy angolszász elemzés még a vasfüggönyre is asszociált. Milyen jelentését emeli ki az előadás?

– „Az ajtó a ki- és bezártság, a születés és a halál ősi jelképe” – így is írtak róla. Számomra az ajtó a titok őrzője, és mindannyiunkban ott van egy ajtó, mely biztonságot jelent, de lehetőségeket rejt, mely lehetőségek csak a megnyitásakor észlelhetők, az ajtó „kétoldalú” világ, rajtunk múlik, milyen irányba, hogyan közlekedünk rajta. Az előadásban egy konkrét ajtó, és néhány képletes ajtó jelenik meg, jelezve, hogy eleve többdimenziós az a fizikai és lelki tér, amiben egymással kommunikálunk.

Saját adaptáció készült a nemzetis előadásra. Miként lesz regényből színdarab?

– Olyan elemeket is bele szerettem volna szőni az előadásba, melyek az előbbi feldolgozásokból vagy kimaradtak, vagy nem eléggé hangsúlyosan jelentek meg. Ilyen például a transzcendencia, mely Emerenc egész életét áthatja, úgy érzem, vörös fonálként köti össze a hitben való meghasonulás momentumát az átmenekítés békés ceremóniájáig. Sokszor hallottuk már azt egy-egy regény színpadi adaptációja kapcsán, hogy a „könyv jobb volt”. Valóban nehéz mindenki számára elfogadható módon két órába tömöríteni húsz év történetét, mely leírva, fantáziánkkal nyomon követhető, átélhető, megpihenhetünk bármelyik stációjánál. Ezzel szemben a színház sűrít, kiemel vagy teljesen elhagy motívumokat, csak részben képes visszaadni azt az olvasói élményt, amely meghatározza viszonyunkat a műhöz. Megvan viszont az a képessége, hogy új fénytörésbe helyezi a regényről való tudásunkat, így új színek, formák, események gazdagíthatják élménytárunkat, olyan összefüggések is megjelenhetnek, melyek elősegítik a mű továbbgondolását. Nem tudnám sebtében összefoglalni a működőképes adaptáció módszertanát. Én a magam színházi nyelven próbáltam érvényes redukciót létrehozni úgy, hogy az megközelíthető, átélhető, élvezhető legyen. Majd kiderül, hogy ez sikerült-e vagy sem.

KORNYA ISTVÁN

A NEMZETI GYULÁN

Az *Ajtó* című előadás a Nemzeti Színház és a Gyulai Várszínház közös sorozatának a része, amelyben a közelmúlt klasszikusainak művei kerülnek színre. Weöres Sándor *Psychéje*, Székely János *Caligula helytartója* után következett a Szabó Magda regényéből készült adaptáció. A darab rendezéséért Szabó K. István a Várszínház Sík Ferenc-díjában részesült.

Szabó Magda

Az ajtó

Emerenc – UDVAROS DOROTTYA | Szabó Magda – SÖPTEI ANDREA | Professzor – RUBOLD ÖDÖN | Alezredes – TÓTH LÁSZLÓ | Polett – GIDRÓ KATALIN m. v. | Sutu – SZÜCS NELLI | A lány Emerenc – MARTOS HANGA e. h. | Unokaöcs – HERCZEGH PÉTER | Főorvos – BAKOS-KISS GÁBOR m. v. | Brodarics úr – VARGA JÓZSEF

Jelmez: Rátkai Erzsébet // Díszlet: Kiss Beatrix // Színpadi adaptáció: Szabó K. István // Dramaturg: Kozma András // Zeneszerző: Verebes Ernő // Ügyelő: Lovass Ágnes // Súlyg: Kónya Gabriella // Rendezőasszisztens: Trimmel Ákos

Rendező: SZABÓ K. ISTVÁN

mikor? hol?

PREMIER

augusztus 16. – Gyulai Várszínház
szeptember 16. – Gobbi Hilda Színpad

Emerenc:
„Csak tanulja meg,
ne szeressen senkit halálból,
mert rajtaveszt.”

Az őszinteség titkai

Udvaros Dorottya – Emerenc

Szeredás Emerenc figurája ma már nemcsak irodalmi elemzéseket ihlet. Összetettségének köszönhetően vonzó feladat lehet a színésznőknek is megfejtetni, kibogozni ezt a különös, rejtélyes irodalmi alakot. A Nemzeti Színház mostani előadásának Emerence, Udvaros Dorottya először a próbafolyamatról beszélt.

– Egy regényt színpadra tenni mindig nagyon nehéz feladat. Az ember szíve vérzik, ha valamit ki kell hagyni. Most is volt olyan, amit az én kérésemre tettünk vissza az adaptációba, mert úgy éreztem, hogy fontos színnel gazdagítja a figurát. Erre nyitottnak bizonyult a rendező és a dramaturg is, így aztán kollektív alkotófolyamatot jelentettek a próbák, ami mindig összecsiszolja a társulatot. Az anyag sokat formálódott menet közben, finom igazítások egészen az utolsó pillanatig voltak. Mindig nyitott vagyok az ilyenfajta együtt gondolkodása, mert inspirál. Nem dolgoztunk még együtt korábban Szabó K. István rendezővel, de mondhatom, nagyon gyümölcsöző volt ez a munka.

Szabó Magda nagy mesélő volt, Az ajtóban realista módon mondja el a történetet. Persze azzal az apró csavarral, hogy már az elején tudjuk: a tragédia be fog következni.

– Az előadásunk nem lineárisan mondja el a történetet, és nem mondható realistának sem. Örülök azonban, hogy ezt az utat választottuk, mert egészen más az, amikor az ember egy könyvet vesz a kezébe, és elmélyed a szerző gondolataiban, a figurákban, akiket az író felsorakoztat. Ehhez a fajta bensőséges viszonyhoz az olvasás ideje szükséges, a színpadon erre nincs idő. Jobban járunk tehát akkor, ha egy kicsit több teret engedünk az érzéseknek, a fantáziának, a nézők kreativitásának. Jobb, ha nem ragaszkodunk szájbarágósan és mereven a regény történéseihez, azok sorrendjéhez sem.

Emerenc első pillantásra nagyon kemény, sőt kíméletlen nő. Valóban az? Hogyan született meg Udvaros Dorottya Emerence?

– Ez egy nehéz, de izgalmas út. Az ember a próbafolyamat alatt folyamatosan kerülgeti a szerepet, keresgéli, hogy a figurának miben van igaza, mi az, amiben hibázik, amiben kicsinyes, vagy amiben nagyszerű. Nagyon szép alak Emerenc, ahogyan azt Szabó Magda megírta. A történetet elmesélő író nő bejárónője Emerenc. A két nő két nagyon különböző világ. A magasán képzett értelmiségi író nővel szemben Emerenc látszólag valóban nagyon egyszerű, kemény és puritán ember, akinek tökéletes az igazságérzete. Milyen is egy olyan ember, aki mindenkinek nyersen odaszól, nem rejt véka alá a véleményét, de akit mégis – éppen ezért vagy ennek ellenére – mindenki nagyon szeret? Nem könnyű „kikeverni” azt a színt, megtalálni azokat az arányokat, hogy ez mégis mitől lehetséges. Nem azért szeretik, mert állandóan „smúzol”, nem keresi a kegyét senkinek, őt azért szeretik, mert tudják, hogy minden igaz,

amit gondol és tesz. Nagyon tisztán gondolkodik az életről, arról, hogy mi egy ember feladata. Ezért is övezi őt megbecsülés. Azt akarom, hogy ne pusztán olyan legyen Emerenc, mint egy szigorú iskolai pedellus, hanem sok árnyalattal gazdagodjon az alakja. Ez a figura nem nagyon mutatja ki az érzelmeit – hogy mégis megismerjük és megszeretjük, annak köszönhető, hogy Szabó Magda csodálatos sokrétűséggel ábrázolta.

Távol áll Udvaros Dorottytól ez az alkat?

– Érdekes kihívás volt, én ugyanis sokkal simulékonyabb ember vagyok, mint Emerenc. Sokkal hamarabb megbékélnék bárkivel a harmónia érdekében. De ő nem ilyen.

Mi lehet Emerenc titka?

– Megvan az ő életének is a maga titka, ott rejtegeti az *ajtó* mögött... Személyiségének titka pedig a kíméletlen őszinteség. Ez nagyon ritka, de csodálatos emberi tulajdonság. Talán ezért is szánt ennek a „témának” egy egész regényt Szabó Magda. Biztosan az ő életében is ritka tünemény volt az ilyen ember, akiben a szeretet ilyen mélyen és tisztán, nem színes köpönyegekbe burkolva jelentkezik, hanem a maga egyszerűségében, ugyanakkor rettenetes erővel. Tudjuk, hogy Emerenc a valóságban is létezett, és *Az ajtó* az író nő őszinte vallomása erről a kapcsolatról.

Nem ez az első találkozása Szabó Magdával...

– Az Operettszínházban tizenegy évig játszottam Horn Micit az *Abigél* musical-változatában. Erre a feldolgozásra az író nő még személyesen adott engedélyt. Szép kortárs musical született ebből a generációk számára fontos regényből, remek előadás volt, imádtam játszani. Úgyhogy elfogult vagyok a szerzővel! Persze, amikor az ember egy szerepre készül, csak azzal foglalkozik. Csak ennek a regénynek az árnyalataival akartam tisztában lenni, igyekeztem minden mást kizárni. A többi feldolgozással sem foglalkoztam, Szabó István Helen Mirennel forgatott filmjét sem néztem meg újra. Tudatosan kerültem ezeket, hiszen ezt a történetet itt és most nekünk kellett megteremtünk. Ez a mi történetünk, a mi *Ajtónk*, Szabó K. István rendező, Kozma András dramaturg és a miénk, a többi színész-kollégával együtt. Nekünk ezt kell elmeslünk...

UNGVÁRI JUDIT

**„Azt a zárat csak nekem állt
hatalmamban megmozdítani:
aki a kulcsot megforgatta,
jobban hitt nekem, mint az
Istennek, és én is azt hittem
magamról abban a végzetes
percben, Isten vagyok, bölcs,
megfontolt, jó és racionális.**

A legyőzöttség öröme

Söptei Andrea – Szabó Magda
szerepében

A professzort alakító Rubold Ödönnel

A sikeres író és egy egyszerű asszony sorsa fonódik össze *Az ajtóban*. Kíváncsiságról, őszinteségről, szeretetről, a lelkiismeret terhéről is beszélgettünk Söptei Andreával, aki az írónőt alakítja, mégsem akart az író hasonmása lenni.

Szabó Magda ebben *Az ajtóban* a saját életéből merített. Önmagát írta meg az író figurájában, és Emerencet saját való életbeli bejárónőjéről mintázta. Szemben a regénybeli Szabados Magdával a színlapon a szerep neve megegyezik az íróéval. Ez a konkrétság nehezebbé vagy könnyebbé tette a figura megteremtését?

– Úgy döntöttem, nem akarom Szabó Magda-hasonmásként felépíteni a szerepet. A sok televízió-interjú, a jellegzetes hang, a rengeteg cikk alapján lett volna erre mód. Ez a konkrétság azonban leszűkítette volna a két ember viszonyának drámai dimenzióit. Számomra ez a valóságosság nem annyira érdekes, olyan háttérismeret ez, ami ma már nem is lényeges. Magamban kerestem a figura igazságát.

Két nagyon különböző ember kapcsolatát rejti *Az ajtó*...

– Sokrétű, bonyolult kapcsolat ez: a sikeres értelmiségi és egy egyszerű asszony sorsa fonódik össze. Van benne sokféle szín, egyfajta anya-lánya viszony is, annak minden ellentmondásával együtt. Az a fontos, hogy a kíváncsiság, a másik megértésének szándéka vezérli őket egymás felé. És ez sokszor nem könnyű. Igen, voltaképpen két ember szenvedélyes egymás felé fordulása ez a történet. Ez izgat benne a leginkább.

Hogyan jutnak ide? A regény elején az író vallomását olvassuk: „Én öltem meg Emerencet. Ezen az se módosít, hogy nem elpusztítani akartam, hanem megmenteni.”

– Az író szívesen hagyja Emerencet azzal, hogy kinyitja élete titkait őrző lakása ajtaját, és ezzel – akaratán kívül – kiszolgáltatja a kíváncsi lakóknak a beteg asszonyt, akinek a macskái szétszélednek, a bútorait elégetik, otthonát feldúlják. Az író a beteg Emerenc gyógyulását akarja, de Emerenc inkább a halált választja, mert büszke lénye nem tudja feldolgozni a megaláztatást. Nincs feloldozás az író számára, marad a lelkiismeretfurdalás...

Milyen kép bontakozott ki Söptei Andrea számára az író-figuráról?

– Szenvédeyes, kíváncsi és őszinte ember ez az író, aki nyitott szemmel figyeli a világot, a többiek és elsősorban önmagát. Azt mondja a darab elején Emerencről, hogy különös, szabálytalan ez az asszony, egy sima, jelzéstelen víztükhöz hasonló az arcát. A kíváncsiság vezeti aztán a másik

mélyebb megismeréséhez. A kíváncsiságot érzem a kulcsnak. A történet elején a sikeres író fensőbbégesen viszonyul Emerenchez, amikor föl akarja fogadni bejárónőnek. Azután elkezdődik közös életük, és az írót fokozatosan maga alá gyűri Emerenc személyisége: igazságszeretete, tiszta és egyszerű erkölce. A kíváncsiságból fakadó legyőztetést próbáltam leginkább kibontani magamból.

Mennyi beleszólása lehetett a színészeknek abba, milyen legyen a regény színpadi változata?

– Sokat dolgoztunk a szövegen, húzásokat kértünk, betoldásokat javasoltunk, jókat vitatkoztunk. Próbáltuk minél inkább érthetővé tenni a jellemeket, a situációkat, a szereplők egymáshoz való kapcsolatát. Aprólékosan foglalkoztunk minden részlettel, mindig vissza-visszamentünk az elejére, hogy kiderüljön, mi érthető, mi nem. Szabó K. István rendezővel és Kozma András dramaturggal jó volt így dolgozni, mert meghallgatták, átgondolták a javaslatainkat. Ez fontos, mert a színész így még inkább magáénak érzi a közös munkát.

A szerep hatással van a megformálójára is? Volt-e olyan felismerés, amire ez a próbafolyamat világított rá?

– Az író a lelkiismeretével viaskodik. Azzal foglalkoztunk tulajdonképpen hetekig, hogy milyen bugyrai, zugai, titkai és terhei vannak az ember lelkiismeretének. Hogy a lelki-furdalás miként is munkál, dolgozik az emberben. Ezzel kapcsolatban előjöttek a saját élményeim, emlékeim, próbáltam ennek fényében átgondolni saját tapasztalataimat is, és ezeket beépíteni a szerepbe. Szabó Magdának ez a műve kiváló emberismeretről árulkodik.

Vannak más kedvencei is?

– Felnőtt koromban kerültek kezembe a könyvei, a *Régimódi történet*, *A Danaida*, *Az őz*. Egyből beléjük szerettem. Stílusuk, a történetmondás szenvedélye nagy élményt jelentettek. Azért is érdemes Szabó Magdát olvasni, mert sokat megtudhatunk önmagunkról. *Az ajtó* titkai is erről mesélnek.

UNGVÁRI JUDIT

| fotók: Eöri Szabó Zsolt

(Nyiraújlak, 1901 – Mírov, 1957)

Bár közeleti pályája az 1920-as évek közepén, a Felvidéken indul el, már az 1921-es soproni népszavazásnál is jelen van, és a város Magyarország melletti hűsége mellett emel szót. 1932-ben a csehszlovákiai Országos Keresztényszocialista Párt elnöke, majd 1935-től a csehszlovák parlament képviselője. Edvard Beneš miniszteri posztot ajánl fel neki a prágai kormányban, de ezt visszautasítja, mert a Beneš-kormány nem teljesíti a magyar kisebbségi követeléseket. Az első bécsi döntés után Kassa parlamenti képviselőjeként üdvözlí a bevonuló Horthy Miklós kormányzót. 1942-ben a szlovák országgyűlés egyedüli képviselőjeként nem szavazza meg a zsidók deportálásáról szóló törvényt, náciellenes álláspontja miatt később a Gestapo üldözi. A világháború után a szovjet hatóságok internálják, majd 12 év kényszermunkára ítélik, egy évet a moszkvai Ljubjankán, majd két évet a szibériai Gulag egyik táborában tölt. 1947-ben a Szlovák Nemzeti Bíróság egyetlen ülésen Pozsonyban halálra ítéli a fasiszmissal való „együttműködése” miatt (indoklás nincs), később elnöki kegyelemből életfogytiglani bűntetést kap. Haláláig számtalan csehszlovák börtönt megjár, végül a csehországi Mírov börtönében hal meg.

„A mi jelünk a kereszt, nem a horogkereszt”

Hazatérés – misztériumjáték Esterházy János életéről

Gróf, politikus, apa és mártír – Esterházy János a XX. század tragikus sorsú államférfiúinak egyike. A Nemzeti Színház Hazatérés című misztériumjátéka a szeptember 18-i felvidéki premier után hazatér, és ősztől a budapesti közönség is láthatja.

PREMIER • HAZATÉRÉS

A legjobb el nem mesélt történet – mondta Quentin Tarantino amerikai filmrendező a magyar vízilabda-válogatott 1956-os olimpiai diadalára a szovjet csapat ellenében. E rövid meghatározás ugyanígy illik gróf Esterházy János mártír politikus életére is. Igaz, egy monodráma már született a felvidék csillagáról (Siposhegyi Péter: *Hantjával sem takar – János passió*), és Zsigmond Dezső háromrészes, *Triptichon* című, hamarosan látható dokumentumfilmje is méltó módon dolgozza fel Esterházy János példaképszerű életútját, a széles közönség – mondjuk egy játékfilmen keresztül – még nem ismeri a történetet. Más országokban valóságos kultusz alakul ki hasonló emberi, államférfiúi teljesítmények körül, nálunk még a legjobb szándékú, alapos történészi munka ellenére is várat magára ez az áttörés.

SZÍNHÁZ A ZARÁNDOKKÖZPONTBAN

Ezen kívánt segíteni a születésének 120. évfordulójára meghirdetett Esterházy- emlékv is, amelynek részeként a Nemzeti Színház *Hazatérés* címmel egy misztériumjáték bemutatására készül. A premiernek a felvidéki alsóbodoki Esterházy János Zarándokközpont ad majd helyet szeptember 18-án, egy kétnapos megemlékezés záróakkordjaként. Itt, a Nyitra melletti „magyar szigeten” élt, és ide akart visszatérni Esterházy János is. Zoboralja 12 magyar faluból áll, és történelmünk során mindig is sziget volt a szlovák tengerben. Hát még manapság... Jó példa erre, hogy az 1938-as első bécsi döntés után – amikor is a Felvidék egy része visszatért az anyaországhoz – ez a terület továbbra is Csehszlovákia, majd Szlovákia részét képezte.

Az itteni magyarságért küzdött politikusként és halt mártírhálalt Esterházy János, aki politikai céljaiért sosem vállalt cinkosságot ordas eszméket hirdető hatalmakkal: sem a Jozef Tiso vezette szlovák náci kormánnyal, sem a világháborúval a Felvidékre betörő és azt megszálló szovjet birodalommal. Miközben szilárdan képviselte a magyar érdeket, nem ittasult meg az átmeneti magyar sikerektől. Sőt, a népek testvériségét hirdetve kijózanító beszédet mondott Horthy Miklós kormányzó 1938-as kassai bevonulásakor is. „Mi a szlovák népet mindenkor testvérünknek tekintettük és fogjuk tekinteni a jövőben is. Az ezeréves sorsközösség az Úristen műve volt, és ezt a sorsközösséget emberi erő szét nem bonthatja” – hirdette, és állt ki a szlovák emberek kisebbségi jogai mellett.

Gerincességért megkapta büntetését: előbb a zsidómentő erőfeszítése miatt a Gestapo üldözte, a háború után a szovjet Gulagra került, majd megtapasztalt több csehszlovák börtönt, hogy aztán sose térhessen haza szeretett otthonába, a zoboráljai Nyitraújlakra.

POLITIKAI ÉS LELKI ÚT

Tragikus fordulatokkal szegélyezett életútját mutatja be korabeli iratok, beszédek, levelezések felhasználásával a Nemzeti Színház *Hazatérés* című drámája. A Molnár Imre szociológus, történész monográfiái és kutatásai alapján írt misztériumjáték Esterházy János politikai pályája mellett felvillantja a mártír lelki útját is. Következetességében, szilárd hitében ugyanis a katolikus egyház vértanú-szentjéhez, Morus Tamáshoz hasonló Esterházy sorsa. Bár a szlovák történészek egy része még mindig gyanakodva tekint Esterházy Jánosra, a krakkói érsekség

két éve elindította a boldoggá avatási perét. (Esterházy János édesanyja révén félig lengyel volt.)

Előadásunk e hitben edzett férfi útját mutatja be, a zoboráljai hagyományoknak megfelelően balladai hangvételben. Zoboralja ugyanis Kodály Zoltán gyűjtőhelye volt, e környék adta nekünk a *Galántai táncokat*, a *Csitári hegyek alatt* című népdalt, de az itteniek költöttek balladát Esterházy Jánosról is. Anélkül is él bennünk Zoboralja költészete, hogy tudnánk róla. A *Hazatérés* című misztériumjáték is erre a titkos tudásra épít: miközben életrajzi drámának mutatja magát, a mindannyiunkban élő szentséget akarja megszólítani.

LUKÁCSY GYÖRGY

Hazatérés

Írta és összeállította: Lukácsy György

Szereplők: TÓTH LÁSZLÓ, TÓTH AUGUSZTA, RÁCZ JÓZSEF, SZABÓ SEBESTYÉN LÁSZLÓ, BERETTYÁN NÁNDOR

Súgó: Kabódi Szilvia // Rendezőasszisztens: Trimmel Ákos

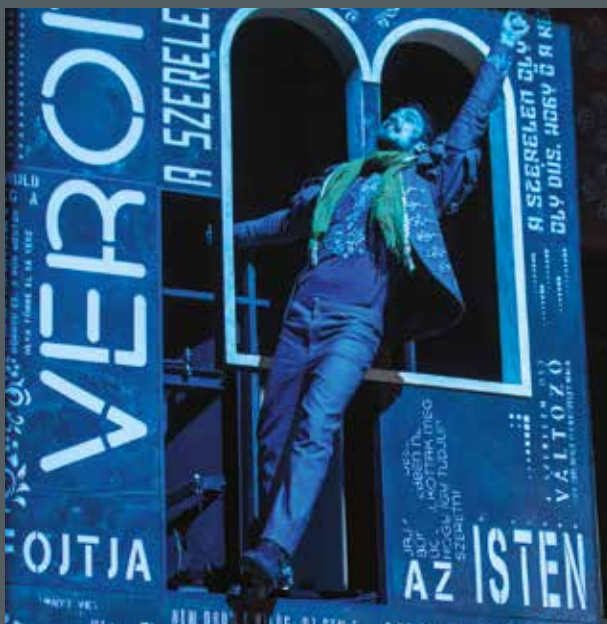
Rendező: RUBOLD ÖDÖN

mikor? hol?

Premier: szeptember 18. • Alsóbodok (Szlovákia)

Olvasópróba – Rubold Ödön, Tóth László, Trimmel Ákos, (az előtérben háttal) Rácz József

William Shakespeare

Rómeó és Júlia

Fordította: Mészöly Dezső

Rómeó, Montague fia – HERCZEGH PÉTER | Júlia – SZÁSZ JÚLIA
 | Lőrinc barát – BLASKÓ PÉTER | Júlia dajkája – NAGY MARI |
 Capulet – HORVÁTH LAJOS OTTÓ | Capuletné – TÓTH AUGUSZTA
 | Montague – RUBOLD ÖDÖN | Tybalt, Capuletné unokaöccse
 – BORDÁS ROLAND | Mercutio, Rómeó barátja – BERETTYÁN
 NÁNDOR | Benvolio, Rómeó barátja – SZABÓ SEBESTYÉN LÁSZLÓ
 | Páris, ifjú nemesúrfi, a herceg atyjafia – BERETTYÁN SÁNDOR |
 Escalus, Verona hercege – SCHNELL ÁDÁM | Péter – RÁCZ JÓZSEF
 | Sámson – SZÉP DOMÁN

Valamint a kaposvári Szent István Egyetem Rippl-Rónai Művészeti
 karának IV. éves színészhallgatói: Csabai Csongor, Csapó Judit, Farkas
 Laura, Foltányi Edina, Hajdú Csaba, Katona Levente, Kövesi Csenge,
 Madácsi István, Martos Hanga, Potonyecz Fanni, Sándor Soma,
 Szentgyörgyi Dániel, Urszinyi Ádám, Virágh Panna

Díszlet: Cziegler Balázs // Jelmez: Berzsényi Krisztina //
 Mozgástervező: Uray Péter // Ügyelő: Dobos Gábor, Ködmen
 Krisztián // Súly: Gróf Katalin // Rendezőasszisztens: Kernács Péter

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

PREMIER: 2021. június 11. • Nagyszínpad

következő előadások:

október 14., 15., 16. – 18 óra | október 17. – 15 óra

„A szerelemnek terhe földre rokaszt – mondja Rómeó. Szeretjük ezt a letaglózó állapotot, talán mert megérezzük benne, hogy a terhelés valóban lehet könnyű és édes, az iga pedig gyönyörűsége. És a *Rómeó és Júlia*ban olyan fájdalmasan és szépen ragyog fel a szerelem. Shakespeare érezhette, hogy a vészjósló háttér – hiszen a darabban egy járvány dül – teremti meg azt a kulisszát, amelyben a szerelem, ez az elragadó, de szemérmes adomány ilyen tisztán megmutatja magát.

VIDNYÁNSZKY ÁTTILA rendező

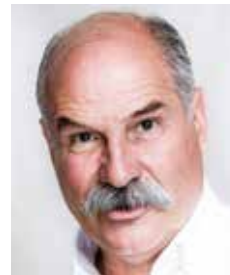
A NEMZETI SZÍNHÁZ TÁRSULATA

ÁCS ESZTER

BARTA ÁGNES

BERECZ ANDRÁS

Kossuth-díjas, a Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt kitüntetettje

BODROGI GYULA

A Nemzet Színésze,
Kossuth- és kétszeres
Jászai Mari-díjas,
Érdemes és Kiváló
művész

**BORDÁS
ROLAND**

FARKAS DÉNES

KATONA KINGA

KOVÁCS S. JÓZSEF

KRISTÁN ATTILA

Jászai Mari-díjas

RÁTÓTI ZOLTÁN

Jászai Mari-díjas,
Érdemes művész

RUBOLD ÖDÖN

Jászai Mari-díjas

SCHNELL ÁDÁM

Jászai Mari-díjas,
Érdemes művész

SZÁSZ JÚLIA

SZÉP DOMÁN

SZÜCS NELLI

Jászai Mari-díjas,
Érdemes Művész

TRILL ZSOLT

Jászai Mari-díjas,
Érdemes és Kiváló
művész

**UDVAROS
DOROTTYA**

Kossuth- és
Jászai Mari-díjas

VARGA JÓZSEF

BERETTYÁN NÁNDOR

BERETTYÁN SÁNDOR

BLASKÓ PÉTER

Kossuth- és Jászai Mari-díjas, Érdemes művész, a Nemzet Művésze

FÖLDES LÁSZLÓ HOBO
Kossuth-díjas

HERCZEGH PÉTER

HORVÁTH LAJOS OTTÓ
Jászai Mari-díjas, Érdemes művész

MÉSZÁROS MARTIN

NAGY MARI
Jászai Mari-díjas, Érdemes művész

RÁCS JÓZSEF
Jászai Mari-díjas

SÖPTEI ANDREA
Jászai Mari-díjas, Érdemes művész

SZABÓ SEBESTYÉN LÁSZLÓ

SZARVAS JÓZSEF
Kossuth- és Jászai Mari-díjas, Érdemes és Kiváló művész, a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetettje

TÖRÖCSIK MARI
A Nemzet Színésze, kétszeres Kossuth- és kétszeres Jászai Mari-díjas, Érdemes és Kiváló művész

TÓTH AUGUSZTINA
Jászai Mari-díjas

TÓTH LÁSZLÓ

*Legyen Ön is a vendégünk!
Szeretettel várjuk előadásainkra!*

Kérdések és válaszok

Gondolatok a VII. Madách Nemzetközi Színházi Találkozó elé

A ma élő emberiség még nem élt meg ilyen perspektívaátmozást, mint amit a pandémia kikényszerített. Ebben a helyzetben az emberek az élet legfontosabb kérdéseire keresik a válaszokat, a művészek pedig felteszik maguknak a kérdést: Mi a művészet feladata krízis idején? A 2020-as MITEM a járványhelyzet miatt elmaradt, az idei tavaszt pedig most ősszel pótoljuk be. A program ebben a helyzetben sem változott radikálisan. Az előadások nem vesztek aktualitásukból, sőt: a pandémia árnyékában felerősödött az üzenetük. Különös érdeklődéssel várjuk a járvány okozta krízis idején született új produkciókat, amilyen a portói *Godot-ra várva*, a szentpétervári *A nap fia* és a maribori Nemzeti Színház *Rómeó és Júliája*.

A VII. MITEM-en megjelenő korszakos személyiségek egyike az idén 80 éves Robert Wilson amerikai rendező. A vizuális művészetek mesterének életműve példa lehet bármely fiatal alkotó számára, aki a színházművészet megreformálására készül. Pilinszky János költő (akinek idén ünnepeljük születésének centenáriumát), már a 70-es években felmérte annak jelentőségét, hogy Wilson művészi látásmódja radikálisan eltér a kor színházi trendjeitől. Wilson ekkor aratta első sikereit Európában *A süket pillantása* című előadásával. „Minden igazi művészet kizár mindennemű rutint. A dadogás az alfája és az ékesszólás az ómegája, de úgy, hogy a kettőt lehetetlen szétválasztani és megkülönböztetni egymástól. Persze, ennek a »stílusnak« kizárólagos jegye, hogy *vak* legyen, mint Homérosz. Vagyis olyan stílus, amit akár önkézzel vakított meg az igazság. Ödipusz király.” – írja Pilinszky a Wilson színésznőjével készült *Beszélgetések Sheryl Shuttonnal (egy párbeszéd regénye)* című könyvében.

A MITEM a világszínház olyan ikonikus mestereit hozza el idén is Magyarországra, mint Robert Wilson, Silviu Purcărete, Teodórosz Terzopulosz, Anatolij Vasziljev és Tompa Gábor. A mesterek mögött pedig már felsorakoznak az új generáció tehetséges művészei: Ivan Urivsz-kij, Botond Nagy, Sardar Tagirovsky is... Ők mindannyian – mesterek és ifjak – a „művész színház” formájában radikális, tartalmában mélységeket feltáró alkotói. A MITEM-en néző és művész együtt keresi a választ jelenünk és jövőnk alapkérdéseire.

KULCSÁR EDIT
a MITEM főszervezője

OIDIPUSZ – Szophoklész Oidipusz király című drámájának felhasználásával írta és rendezte Robert Wilson (Change Performing Arts)

Kultúrák hídjai

Tompa Gábor a fesztiválok értelméről, a kulturális kíváncsiság hasznáról és a járványként terjedő ideológiák veszélyeiről

A színháznak az a dolga, hogy tanúságtévő legyen – mondja Tompa Gábor, akinek a nevéhez két előadás is fűződik a MITEM programjában. A Kolozsvári Állami Magyar Színház igazgatóját, az Európai Színházi Unió Elnökét a színházi fesztiválok szerepéről, átalakulásáról is kérdeztük.

Számos színházi seregszemlén megfordult. Harminc éve vezeti a kolozsvári színházat, amelynek nagy nemzetközi fesztiválja is van, az Interferenciák. Mitől jó egy fesztivál?

– Ha egyformán magas színvonalú előadások mutatkoznak be, színházi látásmódban és stílusban pedig változatosságot tudnak felmutatni, akkor az a fesztivál erős. Mindig az előadások esztétikai értéke – a rendezői koncepció, a színészi alakítások erőssége – határozza meg egy színházi fesztivál rangját. Ezen kívül jó, ha van egyfajta számbeli egyensúly is, hogy a nézők, meghívottak minden előadást meg tudjanak nézni, amit szeretnének. A bogotai talán a világ legnagyobb fesztiválja, 6-700 előadás látható több mint egy hónapon át, de ott az egyik előadásnak még vége sincs, az emberek máris futnak

a következőre – ezt én nem tartom jó koncepciónak. Ha egy fesztivál legfeljebb két hétig tart és naponta nem több mint két, legfeljebb három előadást játszanak, akkor van esély rá, hogy mindent meg lehet nézni.

Volt kedvenc fesztiválja?

– Diákkoromban, a '70-es években a belgrádi BITEF volt a világ egyik legerősebb fesztiválja, az adott időszak leghaladóbb törekvéseit mutatta be. Egymással versengtek az erősebbnél erősebb előadások: Ljubimov *Hamletje*, Peter Zadek *Othelloja* vagy a Beckett által rendezett *Godot-ra várva* az egykori Schillertheater előadásában Berlinből – a különböző színházi látásmódok csúcsait lehetett látni. Bernard Faivre D'Arcier művészi igazga-

Godot-ra várva – rendező: Tompa Gábor

tása alatt az Avignoni Fesztiválra egy vendégművész is válogatott: többféle szekciója volt a fesztiválnak nagyon sok izgalmas in- és off-előadással. A német recklinghauseni Ruhrfestspiele is nagyon erős előadásokat vonultatott fel. Bogotában, Montréalban is jártunk többször, azok is nagyon érdekesek. A kisebbek közül Wroclavot, Szarajevót említeném.

Miben különbözik egy európai, egy dél-amerikai vagy egy ázsiai fesztivál?

– Számos olyan előadással találkozunk, amelyek szinte mindegyik fesztiválon szerepelnek, ezért van egy sor hasonlóság is. De míg a kisebb fesztiválok, mint mondjuk a pilseni vagy a nyitrai egy-két helyszínen zajlanak sűrű programmal, rövidebb ideig tartanak, addig az avignoni fesztivál idejére például az egész város fesztivállá változik, és egészen váratlan, alternatív helyeken – iskolák udvarán, tornatermeiben, vagy kisebb kávézókban, bárókban – is tartanak előadásokat. Peter Brook *Mabábháratáját* Montrealban egy kőfejtő izgalmas terében rendezték meg. Amerikában érdekes módon még mindig hagyományosabbnak mondhatók ezek a fesztiválok, New Yorkban a Lincoln Center vagy a Brooklyn Academy of Music (BAM) fesztiválja is elit eseménynek számít, a színházi mozgalom legjelentősebb, főleg európai alkotóit hívják meg. Dél-Amerikában az előadásokat óriási eufóriával fogadta a közönség. Hangos érzelmi megnyilvánulásokkal fejezték ki a lelkesedésüket, néha feljöttek a színpadra, szöveget hoztak a színészeknek, szinte dionüszoszi fogadtatása volt az előadásoknak. Dél-Koreában pedig, ahol több előadással is megfordultunk, elképesztő volt a figyelem. A *III. Richárd*nál a legapróbb finomságokra is reagáltak, még a nyelvi humorra is. Nagy tisztelet övezi mások kultúráját, az európai keresztény kultúrát különösen, miközben Ázsiában máig él egy ősi kultúra. Persze a glo-

balizáció ezt is veszélyezteti, ezért fontos, hogy ezeket a keleti színházi formákat, amelyek évezredekken keresztül fennmaradtak, továbbadják. Ezek több nagy európai alkotót is megihlettek egyébként, Brechtet, Antonin Artaud-t például.

A fesztiválok képesek fenntartani ezt a sokszínűséget?

– A színház kultúrák közötti híd szerepét fel tudja erősíteni egy fesztivál. Kolozsváron a 2000-es évekig alig járt külföldi előadás, legfeljebb csak a szomszédos országokból. Miután elkezdünk nagyszerű nemzetközi előadásokat hívni és feliratozva előadni, a kolozsvári közönség szembesült az európai színházi kultúrával, és az Interferenciák Fesztivál ennek a találkozásnak a lehetőségét teremtette meg. Ez a közeledés legfantasztikusabb eszköze: a más kultúrák iránti kíváncsiság, és a saját kultúránk ismerete és tisztelete. Ezek együtt alkotják azt az alapot, ahonnan tovább lehet lépni, lehet újítani.

A színházi fesztiválok között hova sorolja a budapesti MITEM-et?

– Fontos, hogy Budapestnek is van már nemzetközi színházi találkozója, amin rangos európai előadások mutatkoznak be. Számos produkció érkezik az egykori Szovjetunió országaiból, ahol jelentős a színházi kínálat, és megjelennek a határon túli magyar teátrumok is, szintén erős előadásokkal. Az, ahogyan a világhírű román rendező, Silviu Purcărete közelített az egyik legfontosabb magyar műhöz, *Az ember tragédiájához*, szintén fontos színházi esemény, és jó, hogy a temesváriak előadását Budapesten is láthatja a magyar közönség, és sok külföldi vendég. A MITEM nemcsak a budapesti, a magyar színházi életet, de egész Európa színházi fesztiváljainak palettáját gazdagítja.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján hogyan látja, melyek a követendő minták a fesztiválszervezésben, és mi az, ami már nem működik? Milyen új kihívásoknak kell megfelelni?

– Van egy furcsa világjelenség, ami ideológiailag járványként „terjed” a szélsőségek felé: ez a kulturális emlékezet eltörlésére irányuló tendencia, ami nagyon nagy veszélyt jelent a kultúra számára. A színháznak mindig az a dolga, hogy tanúságtévő legyen azzal kapcsolatban, ami a világban történik, össze kell tehát dugnunk a fejünket, hogy a legközelebbi Interferenciák Fesztiválon mi legyen az a téma, ami nem trendi, divatos, hanem valami olyan, ami eleven húsba vág, és szembesít minket azzal, hogy mi van a keresztény kultúra elleni támadások mögött. A fehér ember folyamatosan hamut szór a fejére, mert képmutató módon visszahozzák a kollektív bűnösség fogalmát. Elképesztő és veszélyes, ami történik.

Ahogy nyilatkozta is: Amerikában nem engedték előadni *A szecsuaní jólélek* című darabot, mert az sértheti a kínai embereket.

– Azóta még abszurdabb dolgok történtek. Ez az ideológia futótűzként terjed Európa felé: a párizsi operában lekerül a műsorról *A hattyúk tava*, mert a fekete hattyúkat mutatja be rossznak, vagy *A diótörő*, mert a fehér egereket rasszisták, de hasonló vádak miatt került veszélybe az *Aida* vagy az *Othello* is. Shakespeare-műveket neveznek szexistának, rasszistának! Ezt megértük más formában a kommunista rendszerben, azaz a különbséggel, hogy eltűnt a humor, a nézők és művészek

közi hallgatólagos konszenzus is. A nemi identitás körüli ideológiákról pedig már ne is beszéljünk. Ideológiailag nem szeretnék semmilyen tartalmat kölcsönözni a fesztiválnak, ennek az abszurdítására viszont rá lehet mutatni. Föl lehet tártani, le lehet leplezni, ez a színház feladata. Hogy tükröt tartsunk és a kor foglalatát legyünk.

A fesztiválok „ellen tudnak tartani” ennek az ideológiának?

– Biztos, hogy van egyfajta nyomás, hogy ezeket a trendeket kövessék, de nem lehet ideológiailag meghatározni, hogy például mennyi női rendező vagy ázsiai szereplő legyen. Én teljes mértékben elfogadom, ha egy *Hamlet*-előadásban feketék, kínaiak vegyesen játszanak, ha ezek szervesen születnek egy-egy színházi gondolatból, ahogy például Peter Brook színházában. De ezt nem lehet előírni.

Érezhető, hogy színházi alkotók meg akarnak felelni a fesztivál-válogatók, kurátorok ízlésének, hogy bekerülhessenek egy-egy fesztiválra?

– Ha valaki kis kompromisszumokat köt, abból következnek aztán a nagy kompromisszumok. A művészet nem az a terület, ahol kompromisszumokat lehet kötni: az a politika. Ha a politikában nincsenek kompromisszumok, akkor az vérfürdőköz vezet. Ha egy művész kompromisszumokat köt, akkor föladja önmagát, és mint művésznek vége.

SÜMEGI NOÉMI

REMÉNY ÉS MEGVÁLTÁS

A MITEM-en a Kolozsvári Állami Magyar Színház a Nóra című darabot mutatja be Botond Nagy rendezésében. A Godot-ra várva című produkciót pedig Tompa Gábor állította színpadra a portugál nemzeti színház előadásában.

– A Nórának nagyon sok fesztiválmeghívása volt már Prágától Oslóig, amiknek a járvány miatt nem tudtunk eleget tenni – mondja Tompa Gábor. – Botond Nagy ígéretes, fiatal rendező, akinek már autonóm világa van. A Nóra a fiatalság útkereséséről, olykor kiútatlanságáról, kétségbeeséséről és a szabadság kérdéséről szól, ami a mai világban nagyon fontos. A portugál nemzeti színház pedig most ünnepelte a százéves születésnapját, és erre az évfordulóra készítettem el a Godot-ra várva című darabot. Samuel Becket ebben a reménytelenséget, a kétségbeesést odáig fokozza, hogy az már a remény egyik legfontosabb, legvégsőbb jele lesz. Ez a rendezésem most ennek a kornak a Godot-ja. Talán ez az utolsó olyan dráma, ami a megváltásról szól. Ez engem rendkívüli módon érdekel, mert a Godot második rétege mindig egy szakrális, bibliai réteg. Azt fedezi fel Vladimir, hogy az egyik lator üdvözült, és ez nem rossz százalék, s ha a két drámabeli barát, Vladimir és Estragon közül az egyik megmenekül, akkor reménnyel teli ez a várakozás. A barátságról, a szolidaritásról van szó, arról a nehéz, és sokszor válságba jutott emberi kapcsolatról, amit továbbra is vállalni kell. Vinni kell tovább a keresztet.

Jelenet a Nóra című előadásból – rendező: Botond Nagy | fotó: Bíró István

ROBERT WILSON

OIDIPUSZ

Szophoklész Oidipusz király című drámájának felhasználásával Robert Wilson írta és rendezte ezt a soknemzetiségű, soknyelvű különleges vizualitású előadást. „Amíg Oidipusznak ép a szeme világa, addig nem lát. Amint elkezd látni az igazságot, megvakítja magát. Mi képesek vagyunk manapság elviselni az igazságot?” – kérdezi a rendező.

mikor? hol? | október 17., 18. – 19 óra • Nagyszínpad

Oidipusz

HAMLET: EGY MONOLÓG – FILM

Shakespeare nagy tragédiáját, a Hamletet igen személyes megközelítésében egy 15 jelenetben kibontakozó monológban adja elő Robert Wilson.

mikor? hol? | szeptember 18. – 15 óra • Kaszás Attila Terem

Hamlet: egy monológ

Mesterek a MITEM-en

TERZOPULOSZ, VASZILJEV, WILSON
– színház, film, kiállítás, workshop

A világszínház három nagy alakját látja vendégül a MITEM. Filozofikus hangvétellű filmjeik, a műhelyekről, a módszereikről szóló dokumentumfilmek, a kiállítások, a workshopok egyedi alkalmat biztosítanak az érdeklődőknek, hogy betekinthesse ezekbe a zseniális életművekbe.

ANATOLIJ VASZILJEV

TÖRŐCSIK MARI MOSZKVBÁN – FILM

Törőcsik Mari 1995-ben három hónapig dolgozott Anatolij Vasziljev legendás moszkvai színházában. A társulattal zajló elmélyült műhelymunkát örökölte meg Maár Gyula dokumentumfilmje. A vetítés előtt Vasziljev mond bevezetőt.

mikor? hol? | szeptember 21. – 15 óra
Uránia Nemzeti Filmszínház nagyterme

ASINO (SZAMÁR)

Anatolij Vasziljev filmje nyolc húszperces filmnovellából áll, amelyek az európai kultúrkörben fontos szerepet játszó és sokféleképpen ábrázolt számról szólnak – a görögöktől az Újszövetségig, Szilénosztól Cervantesen át Shakespeare-ig.

mikor? hol? | szeptember 22. – 14 óra
Uránia Nemzeti Filmszínház nagyterme

ÉLETÜNK RÉSZÉ

A négy epizódból álló dokumentumfilm az orosz rendező és pedagógus, Anatolij Vasziljev által létrehozott színház, a „Drámai Művészet Iskolája” mintegy két évtizedének fontos korszakait és előadásait idézi fel.

mikor? hol? | szeptember 28. – 14 óra
Uránia Filmszínház, Nagyterem

A SZÍNHÁZ ÉLŐ ÉS MOZGÁSBAN LÉVŐ MŰVÉSZET – WORKSHOP

Vasziljev egyhetes workshopot tart színészeknek, rendezőknek és dramaturgoknak saját alkotói, pedagógiai felfogásáról és módszeréről a Színház- és Filmművészeti Egyetemen.

TEODÓROSZ TERZOPULOSZ

A DICSŐÍTŐ SZÍNHÁZ – FILM

A világszínház történetében alighanem egyedülálló módon alapította meg Attis nevű társulatát Teodórosz Terzopoulos. A szó szerint embert próbáló vállalkozásról szól ez a dokumentumfilm.

mikor? hol? | október 5. – 16 óra • Kaszás Attila Terem

ALARME

I. Erzsébet királynő és Stuart Mária skót királynő levelezése alapján készül az Attis társulat előadása a trónért folytatott küzdelemről. Hol a szerelem, a gyűlölet, az erőszak és a hatalom iránti vágy határa?

mikor? hol? | 2021. október 7. – 19 óra • Gobbi Hilda Színpad

AIASZ, AZ ŐRÜLET

Terzopoulos Attis nevű saját társulatának előadása a megalázott és feldühített Aiaszról. A görög bíróság téves ítélete szerint Akhilleusz fegyvereit Odüsszeusznak, és nem neki adományozták. Athéné istennő ezért tébollyal sújtotta Aiaszt.

mikor? hol? | 2021. október 9. – 17 óra • Gobbi Hilda Színpad

SZÍNHÁZI OLIMPIA – BESZÉLGETÉS

A világ legnagyobb színházi ünnepének alapítója Terzopoulos, aki tavaly jelentette be: legközelebb 2023-ban Magyarország rendezi a Színházi Olimpiát. A kerekasztal-beszélgetésen részt vesz még Valerij Fokin, a 2019-es orosz-japán olimpia rendezője és Vidnyánszky Attila, a hazai esemény házigazdája is.

mikor? hol? | október 9. – 15 óra • Kaszás Attila Terem

DIONÜSZOSZ VISSZATÉRÉSE – WORKSHOP

A Dionüszosz visszatérése című kurzuson színészeknek mutatja be Terzopoulos az elakadt energia és hang felszabadítására épülő, a szó és a test felbomlott egységének újraalkotását célzó módszerét.

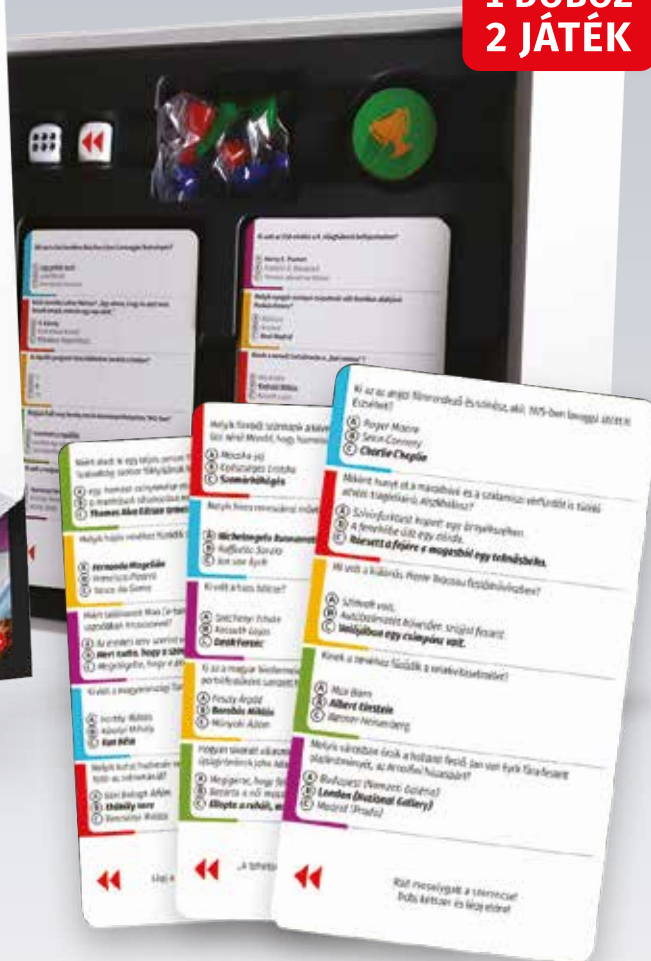
múlt-kor®

A KOCKA EL VAN VETVE

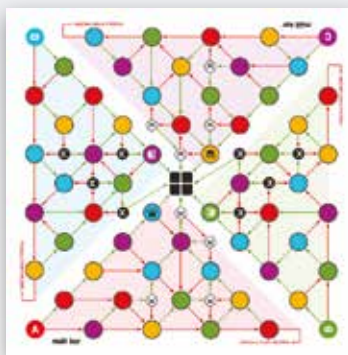
Újra kapható!

1 DOBOZ
2 JÁTÉK

A magyar királyok között ki uralkodott a leghosszabb ideig? Melyik évben vezették be Magyarországon a jobb oldali közlekedést? Hogy hívták a Margit-szigetet a középkorban? Ilyen és hasonló kérdések várnak Önre a Múlt-kor társasjátékában, amely valódi minőségi szórakozást biztosít.

www.mult-kor.hu/tarsasjatek

Lemezbemutató, beszélgetések, kiállítások

SZABADOS & KANALAS

A Tengri – Mindenség. Kanalas Éva énekes és Szabados György zongoraművész 1997-ben közös koncertet adott. A lemezbemutatón a 2017-ben előkerült felvételről készült különleges CD anyagát ismerhetik meg az érdeklődők.

mikor? hol? | október 8. – 19 óra • Kaszás Attila Terem

SILVIU PURCĂRETE – A SZÍNPAD KÖLTŐJE

Silviu Purcărete Franciaországban élő román rendező megrendezte Az ember tragédiáját. Madách művéről, a színpadra állítás titkairól a Tragédia másik jó ismerője, Vidnyánszky Attila beszélget Purcăretével.

mikor? hol? | szeptember 27. – 16 óra • Kaszás Attila Terem

EMLÉKEZÉS SZŐCS GÉZÁRA

A 2020 novemberében elhunyt Szőcs Géza a magyar irodalom újtó alkotója, a politikai rendszerváltozás erdélyi eseményeinek tevékeny alakítója, a magyar kulturális közélet aktív részese volt. Moderátor: Bessenyei Gedő István, Fazekas Sándor, Sardar Tagirovsky és Vidnyánszky Attila emlékeznek rá. Közreműködik Horváth Lajos Ottó, Tóth Augusztina.

mikor? hol? | október 6. – 16 óra • Kaszás Attila Terem

KIÁLLÍTÁSOK

ÁLOMKÉPEK

Közös szenvedélyünk a Színház – mondja Eöri Szabó Zolt fotóművész, aki 2014-es alapítása óta követi kamerájával a MITEM eseményeit. Kiállításán több mint negyven ország százhusz előadásának érdekes, különleges, kifejező pillanataiból látható gazdag válogatás.

mikor? hol? | szeptember 17-től

Nemzeti Színház, első és második emeleti előcsarnok

„A BÁBOK NEM SÍRNAK...”

Az idén hatvanéves Szász Zolt bábos életművének legjavát láthatja a közönség: mintegy hetven általa készített báb és maszk mellett gazdag képanyag is reprezentálja ezt a maga nemében egyedülálló munkásságot.

mikor? hol? | Nemzeti Színház, második és harmadik emeleti előcsarnok

A szakmai programok és vetítések ingyenesek, de előzetes regisztrációhoz kötöttek: szervezes@nemzetisinhaz.hu.
A programokon és vetítéseken tolmácsolás és hangalámondás van.

Macskajáték

Örkény István tragikomédiája – Orbán Béláné harca a világgal

„E groteszk történet főbőse özvegy Orbán Béláné, s a darab valójában az ő véget nem érő vitája, szájaskodó, alakoskodó, még a bazugságtól sem visszariadó porlekedése mindenkivel, aki körülveszi: a lányával, a szomszédnőjével, Paulával s legfőképpen az ő München közelében élő nénjével, Gizával. Körömszakadtáig barcol, hogy zűrzavaros, értelmetlen és reménytelen szerelmét ráerőszakolja a világra. Megvan benne minden, amire az ember képes: egy piaci kofa nagyszájúsága és egy görög tragika fensége. Mit is tehetne más? Orbánné a természet törvényei ellen barcol, mert semmibe veszi az öregséget, és hadat üzen a balátnak” – írta Örkény István a *Macskajáték* című tragikomédiája elé.

– A szerelemtől ez a hölgy, aki már hatvan fölött van, egyszer csak elkezd úgy viselkedni, mint egy kamasz lány, és ebben van valami fájdalmasan szép. Nem szirupos történet, Örkény bölcs humora szövi át – mondja Udvaros Dorottya, aki Orbánnét alakítja a Nemzeti Színház előadásában.

Szász János rendező szerint, ha az ember mindig beletörődne abba az élethelyzetbe, amiben van, és megelégedne vele, akkor semmi nem változna, és nem is hinne abban, hogy változhat még az élete. – Ez fontos. A darab szerint megéri nyugtalannak lenni és nem elfogadni a dolgokat. Legfeljebb eljön a kijózanodás pillanata ebben az örült versenyfutásban. Orbánné folyton rohan, és a végére bizony elfárad. Rá kell jönnie: lehet, hogy ez volt az utolsó esélye az életben, hogy még egyszer valami fontos történjen vele...

A *Macskajáték* először regényként jelent meg 1965-ben. A színpadi változat ősbemutatója 1971-ben Szolnokon volt,

pár hónap múlva pedig a Pesti Színházban került színre, Sulyok Mária és Bulla Elma főszereplésével. Mindkettő rendezője Székely Gábor volt.

A *Macskajáték* a Nemzeti Színházban kiváló művészek jutalomjátékára teremt alkalmat, és igaza van ezúttal is Sulyok Mária jövődőlésének: „a *Macskajáték* talán mást jelent majd, megváltozhat a darab hangvétele, üzenete is, de a siker nem pártol el tőle. Orbánné mindannyiunkat túlél.”

Örkény István

Macskajáték

Orbánné – UDVAROS DOROTTYA | Giza – GYÖNGYÖSSY KATALIN m. v. | Egérke – NAGY MARI | Csermlényi Viktor – BLASKÓ PÉTER | Paula – TÓTH AUGUSZTA | Cs. Bruckner Adelaida – TÍMÁR ÉVA m. v.

Díszlet: Vereckei Rita // Jelmez: Szakács Györgyi

Rendező: SZÁSZ JÁNOS

mikor? hol?

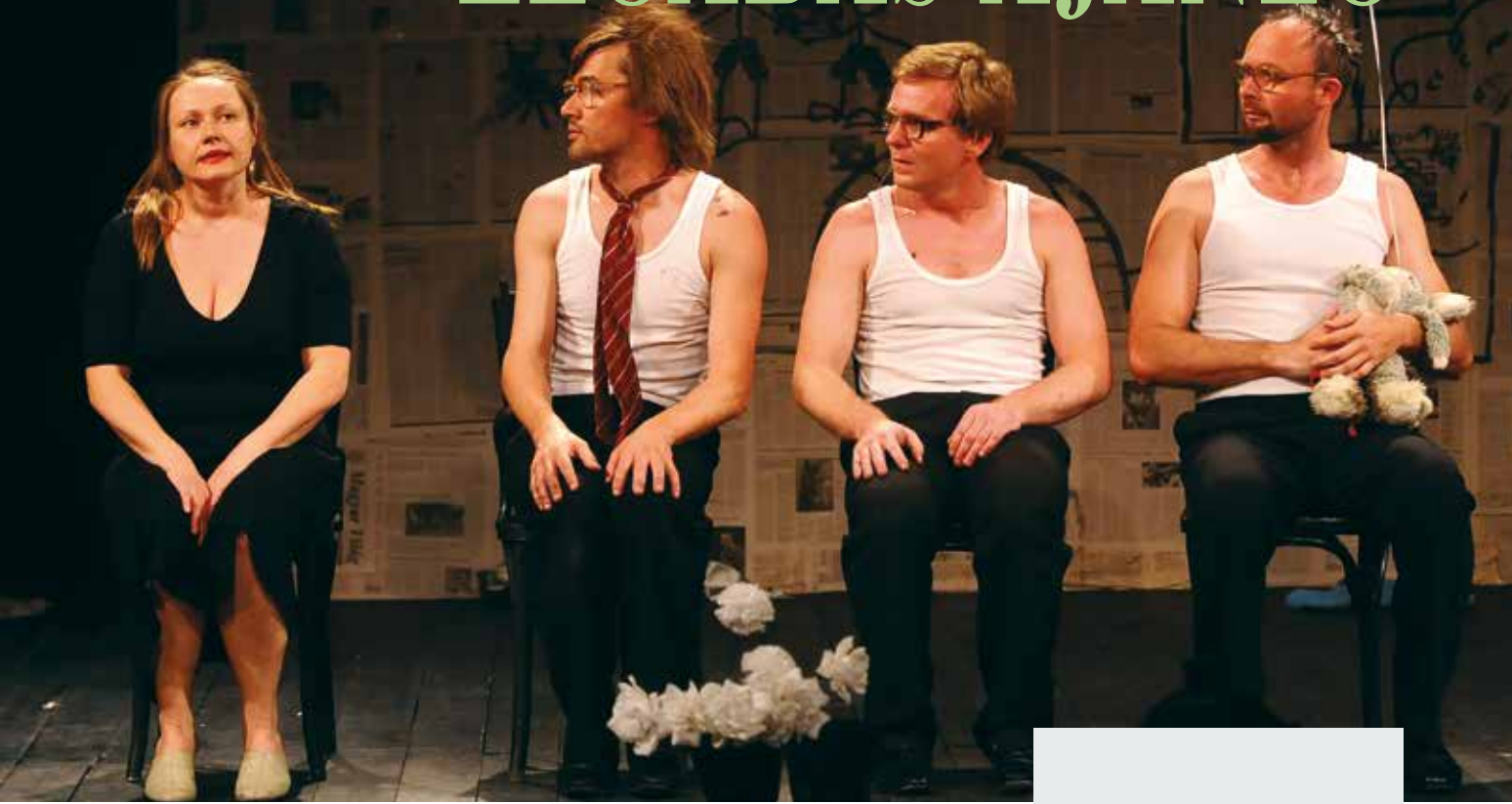
október 21., 22. – 19 óra • Gobbi Hilda Terem

A mű a Proscenium Szerzői Ügynökség engedélyével kerül előadásra

Nagy Mari, Udvaros Dorottya

ELŐADÁS-AJÁNLÓ

Szűcs Nelli, Trill Zsolt, Kristán Attila, Tóth László

Fodrásznő

Az elpusztíthatatlan szerelem tragédiája és komédiája

– Irina, a fodrásznő maga a szerelem, a szeretet. Nagyon bátor, hiszen a mai világban félünk azt mondani a másoknak, hogy szeretlek, mert hülyének néznek, mint ahogy ezt a nőt is bolondnak nézik, amiért feltétel nélkül hisz a tiszta és őszinte szerelemben. Kitalál magának egy sztorit egy férfiről, aki a börtönben ül – meséli a Fodrásznő címszerepét alakító Szűcs Nelli. – Ennek a férfinak megbocsát, többször is, még a végén is, amikor az meg akarja ölni.

Hogy mi a valóság és mi a képzelet játéka, azt mindenki maga döntheti el, de Szűcs Nelli szerint Irina azért ragaszkodik ehhez a férfihoz, mert ő adja meg neki a szabadság érzését. Vannak az életében más férfiak is: a tűzoltó, de az hiába hoz tévét, hiába van állása, lakása.

Vagy ott van Irina első férje, az elvetélt részeges művész, aki csak gyöttri szegény nőt... De hol a szabadság érzése?

A boldogság után vágyódó nő sorsának egyetemes problémáit fogalmazza meg a kisemberek tragédiáját gogoli groteskséggel ábrázoló *Fodrásznő*. A derűbe, a szeretetbe csomagolt fájdalom, amely a rendező, Viktor Rizsakov színházi nyelvének egyik jól felismerhető sajátossága, az emberi vágyak és a rideg valóság között feszülő ellentmondást emeli költői szintű látomássá.

Az előadás rendezője a kortárs orosz színházi élet egyik emblematisz figurája, a „Kiszlorod” (Oxigén) elnevezésű színházi mozgalom elindítója, a rendezőként és színházi pedagógusként is ismert Rizsakov. A szakmai zsűri döntése

Szergej Medvegyev

Fodrásznő

Szereplők: SZŰCS NELLI, TRILL ZSOLT, TÓTH LÁSZLÓ, KRISTÁN ATTILA

Díszlet és jelmez: Viktor Rizsakov

Rendező: VIKTOR RIZSAKOV

mikor? hol?

október 14. – 19 óra • Gobbi Hilda Színpad

alapján a *Fodrásznő* nyerte 2010-ben a X. POSZT legjobb előadásának díját, a címszereplő Szűcs Nelli pedig a legjobb női alakítás díját kapta a Maszk Színház Színházától.

Az előadás számos fesztiválon vendégszerepelt, így a sepsiszentgyörgyi REFLEX Nemzetközi Színházi Biennálén, a minszki Panorama Fesztiválon, a jaroszlavi Volkov Fesztiválon, a kijevi GogolFesten és az algériai Béjaia-i Nemzetközi Színházi Fesztiválon is.

IFJÚSÁGI PROGRAMOK A NEMZETI SZÍNHÁZBAN

1. KÖLYÖKNAPOKA NEMZETIBEN

Minden hónap egy-egy vasárnapján, ünnepekhez, eseményekhez kapcsolódóan szervezzük ingyenes Kölyöknapjainkat, ahova az óvodás és kisiskolás gyermekeket a szüleikkel együtt várjuk! A Kölyöknapokon a színjátszáshoz kapcsolódó kézművesprogramok, színházi előadás vagy koncert várja vendégeinket!

2. ÁDÁMOK ÉS ÉVÁK

Az immár országos mozgalommá vált ÁDÁMOK ÉS ÉVÁK ÜNNEP-én középiskolás színjátszó csoportok – minden évben új témát kapva – munkájukat, tanáraik és a színház mentorainak segítségével, minden év januárjában színházi gálán mutatják be a Nemzeti Színház Nagyszínpadán.

3. NEMZETISZÍNHÁZTÖRTÉNETI VETÉLKEDŐ

A négyfordulós vetélkedő során négyfős, középiskolás csapatok mérik össze tárgyi tudásukat, kutatóképességüket, kreativitásukat. Az első három forduló az interneten zajlik, a döntőre – értékes nyereményekért – a színházban kerül sor. Az elmúlt évek vetélkedőinek feladatai és azok megoldásai a nemzetiszinhas.hu/vetelkedo oldalon hozzáférhetők.

Részletes információkért keressék Pintér Szilviát, a Nemzeti Színház ifjúsági programfelelőseit:
szilvia.pinter@nemzetiszinhas.hu

4. SZÍNHÁZ- PEDAGÓGIAI FOGLALKOZÁSOK

Előadásainkhoz ajánljuk két- és háromlépcsős színház-pedagógiai foglalkozásainkat. 15-20 fős, általános és középiskolás csoportoknak az előadás előtt a színpadi mű befogadását, utána pedig a látottak mélyebb megértését segítő, egy-egy órás foglalkozást tart színházpedagógusunk.

5. ELŐADÁSOK A TANTEREMBEN

János vitéz, Bánk bán, Rómeó és Júlia – 60 percben. A diákok (és tanáraik) saját tanteremük „díszletei” között láthatják az irodalomórai kötelezők érdekeseit, élvezetes, izgalmas előadásait. Lehetőség van a színészekkel és drámapedagógussal feldolgozó beszélgetésre is. A Nemzeti Színház úgynevezett missziós előadásai ingyenesek az iskolák számára.

6. RÁHANGOLÓ, KÖZÖNSÉG TALÁLKOZÓ

Az előadás előtt a produkció dramaturgia és/vagy rendezője negyvenperces RÁHANGOLÓ beszélgetést tart. Előadás után a színészekkel és dramaturgjal nyílik lehetőség KÖZÖNSÉG TALÁLKOZÓRA is.

Részletes információkért keressék Pintér Szilviát, a Nemzeti Színház ifjúsági programfelelőseit:
szilvia.pinter@nemzetiszinhas.hu

7. KULISSZAJÁRÁS

Csoportos iskolai színházlátogatással egybekötve, az előadás előtt. A színház közönség elől elzárt részébe vezető kb. 40 perces séta alatt megismerhetők a teátrum egésze és a színpadok számos titka. Maximális létszám: 30 fő.

Jelentkezés a kulisszajárásra:
latogat@nemzetiszinhas.hu

DIÁKJEGYEK, DIÁKKEDVEZMÉNYEK

LÁZÁR ERVIN PROGRAM

A Nemzeti Színház 8. évfolyamos diákokat vár, akik tanévenként egyszer térítésmentesen juthatnak színházi élményhez a Nemzetiben. A programban való részvételhez az iskolákban működő Intézményi KRÉTA rendszerek Lázár Ervin Program modul részeiben lehet jelentkezni! A részvétel ingyenes!

DIÁKBÉRLETEK

A diák bérletek bármely előadásra beválthatók.

CSOPORTOS DIÁKKEDVEZMÉNY

Mértéke **40%** mindegyik színpadunkon, mindegyik székünkre. Igénybevételéhez legalább 20 diák részvétele szükséges, kísérő(ik)nek 200 forintos jegyet biztosítunk.

PEDAGÓGUSJEGY

Játszó- és ülőhelytől függetlenül a jegyárkedvezmény mértéke **40%**. Pedagógusigazolvánnyal egy előadásra két jegy vásárolható!

A diák bérletek és diákjegy-kedvezmények igénybevételére, valamint az ingyenes előadásokra történő jelentkezés, regisztráció:
jegy@nemzetiszinhas.hu

A Nemzeti Színház iskoláknak szóló programjaira az iskola@nemzetiszinhas.hu e-mail címen lehet jelentkezni. Munkatársunk minden kérdést, időpontot, részletet egyeztet az érdeklődőkkel!

Házasság Palermóban

Fiatal feleség, nagy hozomány, szegény család és fancsali happy end

Esküvő másnapja Palermóban. Új asszony érkezett az előkelő, ámde csontszegény Terrazzani házhoz, az aranyos Doralice. És vele együtt beköszöntött a jólét. A lány apja, a gazdag Pantalone 20 ezer aranyat adott hozományul. De a pénzt pillanatok alatt elnyeli az após régiséggyűjtő szenvedélye, az anyós ékszer- és ruhák utáni olthatatlan szomjúsága.

A lánynak, és jámbor, szerelmes férjének, Giacintónak semmi nem jut. Még egy rendesebb ruhára való sem. És elindul a háború – a meny függetlenségi harca az örömszülők ellen. A családi hierarchia átrendezése.

Goldoni vígjátékaiban többnyire a szerelem, a nő meghódítása vagy visszaszerzése a tét. Suhancok és aggastyánok, urak és szolgák feszülnek egymásnak vágytól hevülten. A régiséggyűjtő családja kivétel. Itt három nő között zajlik a főkonfliktus, a férfiak szerelmi és egyéb ténykedései csupán szerény kísérőakkordok a három fúria egyre kíméletlenebb háborújában. Anzelmo, az após az antikvitások gyűjtésébe menekül, az egyiptomi halotti kultusz műtárgyait gyűjti menyé apadó vagyonából. A fiatal férj pedig bekerül az anyja és a felesége közé fájdalmas ütközőnek. A józan Pantalone hiába próbál békét szerezni, bölcsessége leperreg a hevült asszonyokról. De Goldoni még ezen a lendületes családi perpatvaron is csavar egyet – harcba küldi sértett önérzetével és ördögi természetével a galambnevű Colombinát, minden szobalányok gyöngyét. A férfiakat felőrli a női presztizsharc, egyedül Brighell, a szél-

hámos virul benne – egy orgazda élelmessége és a szicíliai gavallérok grandezzája keveredik kétes figurájában.

Goldoni a fancsali happy endek nagymestere – túlságosan ismeri az életet ahhoz, hogy higgyen a végső kibékülésben. A darabzáró csend a *Házasság Palermóban* története végén is csupán pillanatnyi szusszanás az újabb csetepaté előtt.

Carlo Goldoni

Házasság Palermóban

Goldoni A régiséggyűjtő családja című műve alapján

Anselmo Terrazzani gróf – BLASKÓ PÉTER | Isabella grófné, a felesége – UDVAROS DOROTTYA | Doralice, a menyük – BARTA ÁGNES | Pantalone de 'Bisognosi, az örömapa – BODROGI GYULA | Colombina, Isabella szobalánya – GYÖRGYI ANNA m. v. | Giacinto gróf, Doralice férje – BAKOS-KISS GÁBOR | Brighella, a ház barátja – FARKAS DÉNES

Fordította: Magyarósi Gizella // Díszlet, jelmez: Balla Ildikó // Zenei vezető: Verebes Ernő // Dramaturg: Kulcsár Edit

Rendező: KISS CSABA

mikor? hol?

október 26. – 19 óra • Gobbi Hilda Színpad

Blaskó Péter, Udvaros Dorottya, Barta Ágnes

Sára asszony

Elfogadni az elfogadhatatlant – Arany János szüleinek története

Egy családról és az őket körülvevő kis közösségről szól Döbrentei Sarolta drámája. Ennek a családnak az életét beárnyékolja a gyász, egymás után vesztek el gyermekeiket. A miértet keresik, azt, hogyan lehetne ezt a csapássorozatot túlélni, elfogadni az elfogadhatatlant, feldolgozni a feldolgozhatatlant – mondja a darab rendezője, Vidnyánszky Attila. – Miközben újabb és

újabb gyermekáldásban van részük, ez egyúttal mindig állandó szembesülés a tragédiával. A veszteség folyamatos rettegést szül, hogy az újonnan fogant magzat megmarad-e. Kettős várakozás alakul ki bennük, amely az öröm lehetőségét, de a megelőlegezett gyászt is magában rejt. A vajúdás sem csupán testi, és még csak nem is egyéni lelki, hiszen Sára asszony mellett az egész közösségre kihat a tragikus események láncolata. Ez alól senki sem tudja kivonni magát. A család, a közösség is együtt vajúdik az asszonnyal. Ebben az állapotban Sára asszony – a férjével együtt – megpróbál magyarázatot találni sorsuk kérdésére. Isteni jelként értelmezik a történeteket, előbb olvasni próbálnak ezekből a jelekből, majd eljutnak a tagadásba. Hosszú utat járnak be a végkifejletig.

A *Sára asszony* című drámát és remélhetőleg az előadásunkat is áthatja majd a várakozás hangulata. Illyés Gyula mondja Petőfiről, hogy egy egész nemzet szüli meg nagyjait, vagyis egy-egy kiemelkedő személyiség mintegy kora szellemi életének betetőzője. Várunk rájuk, vagy inkább megérik az idő arra, hogy ide jöjjenek közénk. A közösség tudja, ki volt Sára asszony, és így azt is, hogy Arany János jött és itt volt közöttünk. Hatalmas katarzis lehetőségét nyújtja ez az utólagos tudásunk.

A *Sára asszony* szerepelt a debreceni DESZKA-fesztiválon és a Magyar Színházak XXXI. Kisvárdai Fesztiválján, ahol Söptei Andrea a legjobb női főszereplőnek járó díjat vehette át alakításáért.

Söptei Andrea, Szarvas József

Döbrentei Sarolta

Sára asszony

Sára asszony – SÖPTEI ANDREA | György – SZARVAS JÓZSEF
| Demeter Mór, lelképásztor – BERETTYÁN SÁNDOR | Bözsi
néni – SZÁSZ ANNA m. v. | Erzsike – MÁRTON EMŐKE-
KATINKA m. v. | Miksai Tibor, a doktor – TATAI SÁNDOR m. v.
| Demeter Boldizsár diák – SZABÓ SEBESTYÉN LÁSZLÓ | Idős
lelképásztor – VARGA JÓZSEF

Díszlet: Székely László // Jelmez: Bianca Imelda Jeremias //
Dramaturg: Verebes Ernő

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

mikor? hol?

szeptember 20. – 19 óra 30 | október 26. – 19 óra 30
Kaszás Attila Terem

a Nemzeti Színház és a marosvásárhelyi Spectrum Színház közös
produkciója

Tizenhárom almafa

Párhuzamos történelem – Erdélytől Párizsig

– Az előadás origója Wass Albert regénye, a *Tizenhárom almafa*, amelynek története 1940-ben, a második bécsi döntés évében kezdődik, amikor visszatért az 1920-ban elcsatolt Erdély egy része. A regényben a Kommandó nevű hegyen járunk, ahol Tancos Csuda Mózi almafákat ültetett, amelyek közül ti-

zenhárom megfogant. Amikor 40-ben az új határt meghúzzák, az az abszurd helyzet áll elő, hogy az almafák közül hét magyar, hat pedig román területre esik – mondja az előadásról a rendező, Vidnyánszky Attila. – A bécsi döntés idejéből és a Kommandóról tekintünk vissza dokumentumok és vissza-

emlékezések révén 1920-ba, az Apponyi Albert vezette magyar béke delegáció versailles-i napjaira. Párhuzamosan mutatjuk meg, hogyan vész el a történelmi Magyarország egy része, miként működött a nagypolitika, és miként élte meg a visszacsatolást – a határmegvonás abszurdításával – a politikai döntéseket elszenvető kisember, az almafái között élő székely Mózi.

– Egy harmadik fontos része a színpadi történetnek a háború: a második, amelynek orosz frontjára keveredik a Wass-regény hőse, és az első, amelyre az igazságtalan trianoni békediktátum következett. Teljes egészében elhangzik a delegációt vezető Apponyi Albert beszéde, amelynél drámaibb szöveg ebben a témában nincs, és a maga teljességében rejlik az ereje és az igazsága.

– Az almafa szimbóluma által olyan dimenzióba emelkedik Trianon kérdése, amelyből szerintem meg kellene élnünk ezt a traumát. Száz év után is van egy prosperáló országunk, az elszakított területeken is még beszélik ezt a nyelvet, vannak iskoláink, kulturális és politikai szervezeteink... Ez hitforrásként kellene, hogy erősítsen bennünket – fogalmaz a rendező.

Tizenhárom almafa

Trianoni utótörténet Wass Albert írásai, valamint korabeli dokumentumszövegek alapján

Tancos Csuda Mózes – SZARVAS JÓZSEF | Rozál – TÓTH AUGUSZTA | Kicsi Mózi – HARASZTOSI LÓRÁNT / ANDIRKÓ MIKES | Kincső – SIMON KLÁRA MÁRIA | Jegyző, Henry ezredes, Clemenceau – BAKOS-KISS GÁBOR m. v. | Mendi – BODROGI GYULA | Sipkás – CSURKA LÁSZLÓ (FELVÉTELÉRŐL) | Magyar tiszt, Hadapród – FARKAS DÉNES | Birtalan – HERCZEGH PÉTER | Teleki Pál – HORVÁTH LAJOS OTTÓ | Wass Albert – KRISTÁN ATTILA | Asszony – NAGY MARI | Rádióbemondó – RÁCZ JÓZSEF | Apponyi Albert – RÁTÓTI ZOLTÁN | Csáky István – RUBOLD ÖDÖN | Szakaszcso – SZABÓ SEBESTYÉN LÁSZLÓ | Tábori pap – TÓTH LÁSZLÓ | Bőrkabátos – KOVÁCS S. JÓZSEF | Vitális – TÓTH TIBOR m. v. | Szegény román, Román őr – WISCHER JOHANN m. v. | Pesti hölg – ÁCS ESZTER / KONCZ ANDREA m. v.

Színpadra alkalmazta, dramaturg: Verebes Ernő // Díslet: Oleksandr Bilozub // Jelmez: Berzsényi Krisztina

Rendező: VIDNYÁNSZKY ATTILA

mikor? hol?

október 28. – 18 óra | október 29. – 15 óra • Nagyszínpad

MINDEN, AMI SZÍNHÁZ, MINDEN, AMI NEMZETI SZÍNHÁZ...

- * SZÍNÉSZINTERJÚK * KULISSZATITKOK * PREMIERAJÁNLÓK
- * ELŐADÁS-AJÁNLÓK * SZÍNHÁZTÖRTÉNET * VILÁGSZÍNHÁZ
- * SZÍNHÁZI NOVELLÁK * GASZTROSZÍNHÁZ * KÜLÖNLEGES PROGRAMOK * SZÍNHÁZI FOTÓK * KRITIKUS NÉZŐPONTOK

A NEMZETI MAGAZIN
MINDEN KORÁBBI SZÁMA
ÉS AZ AKTUÁLIS KIADÁS
IS OLVASHATÓ A NETEN.

Tavas van

Gondolatok Töröcsik Mariról
a „Senkié és Mindenkié” emlékest elé

Amikor csak lehet, amikor az idő engedi, kimegyünk a kertbe, ott beszélgetünk, a velemi diófa alatt. A könyvet beszéljük, azt írjuk, közösen. Már mint Mari beszél, én meg írok, de úgy örülök, amikor a telefonba sietősen, szigorúan beleszól: „Nem érek most rá, a könyvünket írjuk!” 2015 tavaszán-nyarán-őszén itt ülünk, Mari hangját végig kísérik a madarak, a tücskök, a falucska zajai. Ezt a hangfelvételt hallgatom most, több mint hat évvel később, keresem, miket lehetne bejátszani majd a szeptemberi emlékestén. És persze a múlt időn mélázok, a szükségszerűen bekövetkező, majd visszahozhatatlanná váló pillanatokon. Minden idő eljön egyszer, tudva-tudjuk ezt azon a május 11-én is (ez a dátum van ráírva arra a felvételre, ami most éppen megy) Marit az általa megélt, nyolcvanadik tavaszról faggatom. Hogy mennyiben más ez, mint régen.

„Én vagyok más, ember, nem a tavasz! Most öregasszony vagyok, Pélyen meg kislány voltam. De a tavasz, az ugyanaz. Nézze csak, nézze már, a nap most bújik elő a felhők mögül. Hát ez maga az ajándék. Hogy vagyunk, és süt ránk a nap.” Ülünk a diófa alatt, tavasz van, Mari lehunyja a szemét, a szellő kicsit borzolja a haját, a ráncai kisimulnak. Ülünk egymás mellett, felnézek én is, lehunyom a szememet, csend van. Lehunyt szemmel nézzük a napot.

BÉRCZES LÁSZLÓ,
a Töröcsik Mari emlékest rendezője

Töröcsik Mari a 2017 februárjáig játszott utolsó szerepében: az idős Galileiként Bertolt Brecht drámájában

| fotó: Eöri Szabó Zsolt

„Senkié és Mindenkié”

Közreműködők: ALFÖLDI RÓBERT, BÁSTI JULI, BLASKÓ PÉTER, BODROGI GYULA, DÉS LÁSZLÓ, ÉRDI TAMÁS, JORDÁN TAMÁS, KISS ISTVÁN, KOLONITS KLÁRA, KOZMA ANDRÁS, LÁSZLÓ ZSOLT, MOLNÁR PIROSKA, OLÁH IBOLYA, ROZS TAMÁS, SÖPTEI ANDREA, STOHL ANDRÁS, SZÜCS NELLI, TRILL ZSOLT, UDVAROS DOROTTYA, UHRIK DÓRA, ANATOLIJ VASZILJEV, VIDNYÁNSZKY ATTILA, VOITH ÁGI, ZSÓTÉR SÁNDOR és a Sztalker Csoport, az Óbudai Danubia Zenekar, a Töröcsik Mari-ösztöndíjasok és a Nemzeti Színház Társulata

Rendező: BÉRCZES LÁSZLÓ

mikor? hol?

szeptember 21. – 19 óra • Nagyszínpad

MOLNÁR VILMOS

Güdücből Bogyánba

– Uram, ha megengeded –

Tegnap, mikor Güdücben jártunk – Bulmerka, Cickom meg én - láttunk egy tehenet a fán. Arrafelé erős szél fúj mindig, visz el mindent, nincs mit csodálkozni a tehenen. Egyéb is fenn szokott akadni a fák hegyén, a helybéliek mind ott keresik, ha valamijük elveszett, rendszerint megtalálják. Darabig tanakodtunk, nem kéne-e megfejteni azt a tehenet? Attól, hogy felvitte az Isten a dolgát, még leadhatja a tejet. De inkább nem foglalkoztunk, nézelőd-jön csak nyugodtan odafentről, mentünk tovább.

Güdüc olyan hely, ahol az utca páros számozású felén mind ikrek laknak: Szipák és Tuta, Sömil és Gorbulya, Táncsogi és Renyődi, Vaszkarics és Potyoril, Burminc és Sikóta (az ő apjuk Sikutány!), Popiska és Makuc, Blandusz Samu és Honoriusz Hucu. Meg persze, a hármastestű ikrek: Sümec, Nyüvec és Bütürmec. Meg még mások. A páratlan oldal az egyedülállóké, itt a következők bírnak portával: Dosztálé Duduláty (szabadidejében mindig dosztál), aztán Szüszküpi, a varázsló, továbbá faramuci vén Gegenyák, valamint Evgeniosz Burszanidisz. És persze: özvegy Szabó Gáspárné. Meg még mások. Arrafelé a páros számozású oldal sokkal hosszabb a páratlannál, ezért vannak többen az ikrek.

Güdücben épp népünnepély volt, ünnepelte magát a nép. Volt flekken, kolbász, virsli, pávahere sajtos besamel-mártással touloni módra. Kóla, sör, pálinka, '78-as évjáratú piemonti Caluso Passito desszertbor. Ettek-ittak, de az eszük nem ott járt. Lélekben már arra készültek, ami ezután következik.

Az ünnepség fényét az adta, amikor befejezésül szabadtéri színházi előadást tartottak. Ezen részt vett a helység apraja-nagyja, erre az alkalomra színésszé változott mindenki, aki Güdücben mozdulni bírt. A színpad egy libalegelő volt, hogy mind jól elférjenek. Nézőtérnek a szomszédos domboldal szolgált, de nem sok néző foglalt helyet rajta. A güdüciek nem szerették, ha nagy

számú nézősereg bámulja őket, inkább a szakértelmet értékelték. Ezért a nézőtérré avanszált domboldalon igazi színészek ültek, a szomszéd város színtársulatából hívták meg őket megtekinteni az előadást. Előtte tilos volt enniük-inniük, nehogy elbambuljanak. Üres hassal élesebb a szem. Tapsolniuk vagy fütyülniük sem volt szabad. Ha az előadás elnyerte a tetszésüket, a végén finoman, halkán madrigálokat énekelhettek. Ha nem tetszett az előadás, protestálásként többszörfölő számtani egyenleteket oldhattak meg, de kevesen szoktak vállalkozni erre.

A darab címe, amit a güdüciek minden évben előadnak a libalegelőn: *Uram, ha megengeded*. Mindenki azt játssza el ebben, amit az életben különben is csinálni szokott, azt alakítja, aki amúgy is ő maga. Ez benne a pláne. Főszereplő a darabban az összes güdüci, mind egyszerre is beszélnek. Egyidejűleg van jelenése a színen minden szereplőnek, nagy hangon ágálnak, szívszorítóan panaszkodnak, öblösen hahotáznak, fültépően visibálnak az aktorok. Hozzá mindenfélét csinálnak, amiből mindenféle bonyodalmak származnak, melyek a darab végére megoldódnak. Vagy nem. De ez nem is lényeges, fő, hogy mindenki fújja a magát. Fújja is. Pergő

„Mindenki azt játssza el, amit az életben különben is csinálni szokott, azt alakítja, aki amúgy is ő maga. Ez benne a pláne.

Főszereplő a darabban az összes güdüci, mind egyszerre is beszélnek.

Egyidejűleg van jelenése a színen minden szereplőnek...”

párbeszédek, önmarcangoló monológok hangzanak el. Dagályos áradozások, rosszmájú szurkálódások. Keserű szemrehányások, kínos kimagyarázkodások. Legalább ötszáz egyszerre. Nagy Güdüci Mutatványként szokták emlegetni, felejthetetlen, mint az élet. Aki jól figyel, néha mintha különös, bódító dallamát hallaná az általános hangzavarnak.

A szereplőknek nem kell betanulniuk a szöveget, megy minden elsőre. Rendezőre sincs szükség, szabadjára vannak engedve a dolgok, ahogy esik, úgy suppan. Idomuljon a színmű, amihez akar, ahogy tud, fölös macera belepiszkálni. Mégis ütősen szokott alakulni minden, a güdüciük legalábbis így érzik. Talán mert érintve vannak, róluk szól. A közönség ugyan fanyalog néha, de a sok többsikeretlenes egyenlet elveszi a kedvét attól, hogy kimutassa, madrigálokat énekelni mégis könnyebb.

Bulmerka, Cickom meg én nagyon élveztük az előadást. Mondtuk is a végén a güdüciüknek: milyen csúcs hely Güdüc! Mondták akkor a güdüciük nekünk: hát még milyen csúcs Bogyán! Az még csak a zsírkaraj hely! Ne már, kötöttük udvariasan az ebet a karóhoz, Güdüciüknek nincs párja! Ó, pedig ez semmi, szerénykedtek tovább a güdüciük, látnánk csak, hogy mi van Bogyánban! Ott még táncolnak, bukfenceznek is! Az még csak az igazi, mikor szökődözik s hempereg a nép!

Ettől megadtuk magunkat. Jól van, mondtuk, közelebbről átugrunk Bogyánba. Nem jó sokáig rostokolni egyhelyben, még megpimpósodunk. Mozdulni kell valamerre, haladni, fejlődni! Eleget megültük magunkat Güdücüben, ideje emelni az ülepet. Mint kiszívott oszt-rigahéj, marad mögöttünk Güdüc, fel vitézek, új szaftokkal vár reánk Bogyán! S akkor nekiindultunk Güdücüből Bogyánba, toronyiránt az erdőn át.

Az erdő közepén terült el egy tisztás, a tisztás közepén állt botjára támaszkodva egy vén pásztor. Napcserzett arcával, égre révülő tekintetével igen bölcsnek látszott. Azt is hittük először, festve van vagy szobor. Hosszú fehér hajával, övig érő szakállával olyan volt, mint aki gyakorta konzultál az Úristennel.

Kérdezni kéne tőle valami teljeskörűt, súgtam Bulmerkának meg Cickomnak. De Vén Pásztor megelőzött:

– Mi a helyzet az erdőn kívül? - kérdezte anélkül, hogy levette volna szemét az égről. – Még mindig olyan rosszak az emberek?

– Nem rosszak azok - mondta Bulmerka, a jótét lélek –, csak másképpen jó mindenki. Ezért van aztán annyi gonoszság, komiszkodás.

– Örökkéig ficereg bennük a micsoda – bólogatott Vén Pásztor. Érezhette, mélyrehatóbb, választ várunk tőle, olyan szentenciafélét, hát kivágta: - Ha Marilyn, akkor Monroe, ha Gregory, akkor Peck.

Nehéz lett volna vitába szállni ezzel. Én a biztonság kedvéért még megkérdeztem:

– Jó-e az irány, amerre megyünk, öregapám?

– Jó kell legyen, gyermekeim – mondta Vén Pásztor elgondolkozva. – Aki eddig arra elment, egy sem jött vissza.

– Hidraulikus koporsólift – szolt hozzá Cickom is a témához. Mindig ezt szokta mondani, respektálták érte, tekintélyre tett szert.

Vén Pásztor azonban nem illetődött meg, kapásból válaszolt:

– Oroszlánfejű törpenyúl.

Cickom szemei kikerekedtek, mélyen meghajolt és nem szolt többet.

Darabig még álldogáltunk, de több szót nem poty-tyantott el senki. Pedig itt lett volna a nagy alkalom megkérdezni Vén Pásztort, hogyan mondják joruba nyelven, hogy lárifári. De mi, marhák, kihagytuk a lehetőséget, elpuskáztuk ezt is. Hát eregeltünk Bogyán felé tovább.

Güdüc és Bogyán közt olyan furcsa az erdő, mind nagyobb és nagyobb lesz. Folyton gyarapodik a területe, feszt nő benne a fesztávolság. Megállíthatatlanul tágul a rengeteg, mintha ott bugyogna fel a világegyetem. Lehet, ott bugyog fel. A cél irányába tett minden lépéssel távolabb kerültünk a céltól. Minél jobban közeledtünk, annál inkább távolodtunk. Látni való volt, ilyenformán elhúzódik a dolog. Ma is úton vagyunk Bogyán felé, s egyre messzebb tőle.

A Csíksomlyói passió Debrecenben, a Nagytemplom előtt

NYÁRI SZENZON

SZARVAS, GYULA, DEBRECEN – ORSZÁGSZERTE VENDÉGSZEREPELT A NEMZETI SZÍNHÁZ

A pandémia miatti csonka kőszínházi évad után gazdag nyári programot kínált a Nemzeti Színház. Három nagy produkcióval indult turnéra a társulat: a *Körhinta* a szarvasi Vízi Színházban volt látható. A Gyulai Várszínház és a Nemzeti évek óta tartó sorozata a közelmúlt klasszikusainak műveit mutatja be. Az idén Szabó Magda világhírű regénye, *Az ajtó* került színre Gyulán. A *Csíksomlyói passiót* Csíksomlyó és Esztergom után ezen a nyáron a „kálvinista Rómában”, a debreceni

Nagytemplom impozáns kulisszái előtt több ezer ember láthatta. Útra kelt az Arany Jánosról szóló *Sára asszony* című előadás, valamint három önálló est: Szűcs Nellitől a *Fedák Sári*, Tóth Augusztától a *Mezei Mária – Hoztam valamit a hegyekből* és Szarvas Józseftől a *Pustol a hó*. Nyár végén a nyíregyházi Vidor Fesztiválon *A sűgő* versengett a közönség nevetéséért.

Az ajtó a Gyulai Várszínház színpadán. Balra: Udvaros Dorottya és Söptei Andrea

SZARVAS JÓZSEF KOSSUTH-DÍJAS

Szarvas József a Nemzeti Színház társulatának tagja, Jászai Mari-díjas, érdemes és kiváló művész, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja augusztus 2-án vette át a Kossuth-díjat Áder János köztársasági elnöktől, Orbán Viktor miniszterelnöktől és Kövér Lászlótól, az Országgyűlés elnökétől az Országház kupolacsarnokában. A koronavírus-járvány miatt az állami kitüntetések idén március 15., az 1848-49-es forradalom és szabadságharc évfordulója helyett az államalapítás ünnepéhez kapcsolódóan adták át.

| fotó: MTI/ Soós Lajos

NEMZETISÉGEK A NEMZETIBEN

Szeptemberben került sor a pandémia miatt elmaradt Jelen/lét fesztiválra, a magyarországi nemzetiségi színházak seregszemléjére. A találkozón, amelynek immár negyedik alkalommal adott otthont a Nemzeti Színház, a hazai szerb, horvát, német, roma, görög, örmény, szlovák és bolgár színházak, valamint a Magyarországi Nemzetiségek Társulata léptek fel. Az idei Jelen/lét a budapesti 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus jegyében szerveződött, és a fesztiválprogramban a Nemzeti Színház két előadása is látható volt: a Jézus szenvedéstörténetét feldolgozó *Csiksomlyó passió*, illetve a hitről és a hűségről szóló Márai-darab, *A kassai polgárok*.

ÚJ IGAZGATÓK

A 2021/22-es évadtól Bakos-Kiss Gábor vezeti a Győri Nemzeti Színházat.

A színművész 2014 és 2021 között volt a budapesti Nemzeti Színház társulatának tagja, de továbbra is játssza majd fontosabb nemzetis szerepeit.

A budapesti Karinthy Színház új vezetője az idei évadtól Berettyán Nándor.

A színművész a Nemzeti Színház társulatának tagja marad, így régi szerepeiben és új előadásokban is látható majd.

SZÍNHÁZTÖRTÉNETI

DIÁKVETÉLKEDŐ

A Nemzeti Színház nagy korszakai és alkotói az alapítástól a mai színházépület megnyitásáig – erről szólt a 2020/21-es évad vetélkedője. A 10-dikes és 11-dikes diákok 62 csapata előbb három online fordulóban mérte össze tudását.

A júniusban rendezett döntőben a budapesti Nemes Nagy Ágnes Művészeti Szakgimnázium, a Sárospataki Árpád Vezér Gimnázium, a Miskolci Bartók Béla Zene- és Táncművészeti Szakgimnázium, a debreceni Ady Endre Gimnázium, valamint a szatmárnémeti Kölcsy Ferenc Gimnázium csapata előtt az első helyet a veszprémi Padányi Katolikus Gimnázium négyfős csapata szerezte meg.

PROGRAMAJÁNLÓ

SZEPT. 22., OKT. 16 | FEDÁK SÁRI

SZÜCS NELLI ESTJE » Fedák volt „A” primadonna. Sztár Pesttől New Yorkig. Megjárta a siker csúcsait és a történelem poklát. Méltán ünnepelték, és méltatlanul félreállították.

mikor? hol? | szeptember 22. – 19 óra 30 |
október 16. – 19 óra 30 | Bajor Gizi Szalon

SZEPT. 25., OKT. 21 | PUSTOL A HÓ

SZARVAS JÓZSEF ESTJE » Szarvas József, immár hatvanon túl, egy pillanatra megáll, visszanéz, hogy találkozzon önmagával: a tanyasi kisfiúval, a debreceni henteslegénnyel és segédszínésszel...

mikor? hol? | szeptember 25. – 19 óra 30 |
október 21. – 19 óra 30 | Bajor Gizi Szalon

PIM – ORSZÁGOS SZÍNHÁZTÖRTÉNETI MÚZEUM ÉS INTÉZET (OSZMI) | BAJOR GIZI MÚZEUM (BGM)

ÚJ KIÁLLÍTÁSOK

„Nemes nyomokon...”

Kolozsvárott 1821. március 12-én nyílt meg az első magyar kőszínház. Két évszázad története képekben és dokumentumokban, színháztörténeti társasjátékkal és múzeum-pedagógiai foglalkozásokkal.

BGM | szeptember 24. – 16 óra | a belépés ingyenes

„Embernek röpi a boldogság”

„A színész halála után csak emlékek maradnak” – írta Latinovits Zoltán, aki idén volna 90 éves. Mi van a Latinovits-legendán túl? Mi volt az öntörvényű művész és a társadalmi-politikai valóság viszonya?

BGM | október 9. – 16 óra | a belépés ingyenes

további információk
és részletes program:
www.oszmi.hu

PROGRAMOK

Villakonzert

A zenei világnap alkalmából fővárosi zeneiskolák növendékei és zeneakadémiai hallgatók muzsikálnak a Bajor-villában.

BGM | október 1. | belépő: 1000 Ft

Fényből szőtt mesék

Óvodásoknak és szüleiknek: barangolás a mesék, a muzsika világában Kecskés Karina színész-drámapedagógussal és Fehérváry Lilla előadóművésszel.

BGM | október 2. – 10 óra | belépő: 1000 Ft

Műtárgylesen

Bill Brandt portréi Bajor Giziről – minden, amit a festőről és a modellről tudni érdemes. Kincsek az OSZMI gyűjteményéből.

BGM | október 14. – 18 óra | belépő: 1000 Ft

Felolvasószínház

Az Örkény István drámaírói ösztöndíj egyik nyertes pályaművét a szerző, Szivák-Tóth Viktor és mentora, Radnóti Zsuzsa mutatják be.

BGM | október 19. – 18 óra | a belépés ingyenes

Villaséta Bajor Gizi egykori otthonában

Regisztráció: szebenyi.agnes@oszmi.hu

BGM | október 22. – 19 óra | belépő: 2000 Ft | A sétát csak 14 éven felüli látogatóinknak ajánljuk

Filmnapok

Latinovits Zoltán filmjei – vetítés és beszélgetés

BGM | október 27. – 18 óra | belépő: 1000 Ft
Janovics Jenő és a kolozsvári némafilm

BGM | október 28. – 18 óra | belépő: 1000 Ft

OKT. 14., OKT. 28. | IGAZ MESÉK

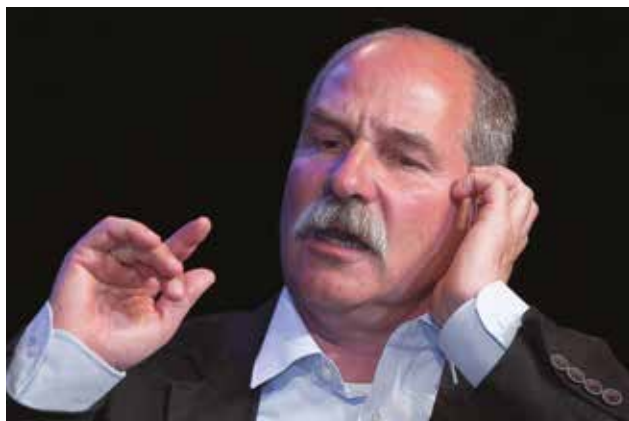
BERECZ ANDRÁS ESTJEI » Jókedvű és szomorú, tanulságos és okosbolod történetek.

Félbevágott pipafüst

október 14. – 19 óra 30 | Kaszás Attila Terem

Isten bolondja

október 28. – 19 óra 30 | Kaszás Attila Terem

OKT. 15. | HÁROM CSEHOV

EGYFELVONÁSOS KOMÉDIÁK » A medve, A dohányzás ártalmairól, Leánykérés. A beregszászi színház legendás előadása.

mikor? hol? | október 15. – 19 óra 30 | Kaszás Attila Terem

OKT. 20. | TUDOD, HOGY NINCS BOCSÁNAT

JÓZSEF ATTILA EST » Hobo úgy mondja József Attila verseit, mintha azok a saját gondolatai volnának. És olyan alázattal adja elő a verseket, hogy semmi sem számít, csak az, amit a költő gondolt.

mikor? hol? | október 20. – 19 óra 30 | Kaszás Attila Terem

OKT. 16-17. | NEMZETI VERSENY

A DÖNTŐ » A Nemzeti Színház és a Magyar Versmondók Egyesülete közös rendezvénye. Fókuszban a háborúk, szabadságharcok, forradalmak, járványok utáni újrakezdés gondolatához kapcsolódó versek.

mikor? hol? | október 16-17. | Kaszás Attila Terem

SZEPT. 16. | AZ ELSŐ NEMZETI TELKE

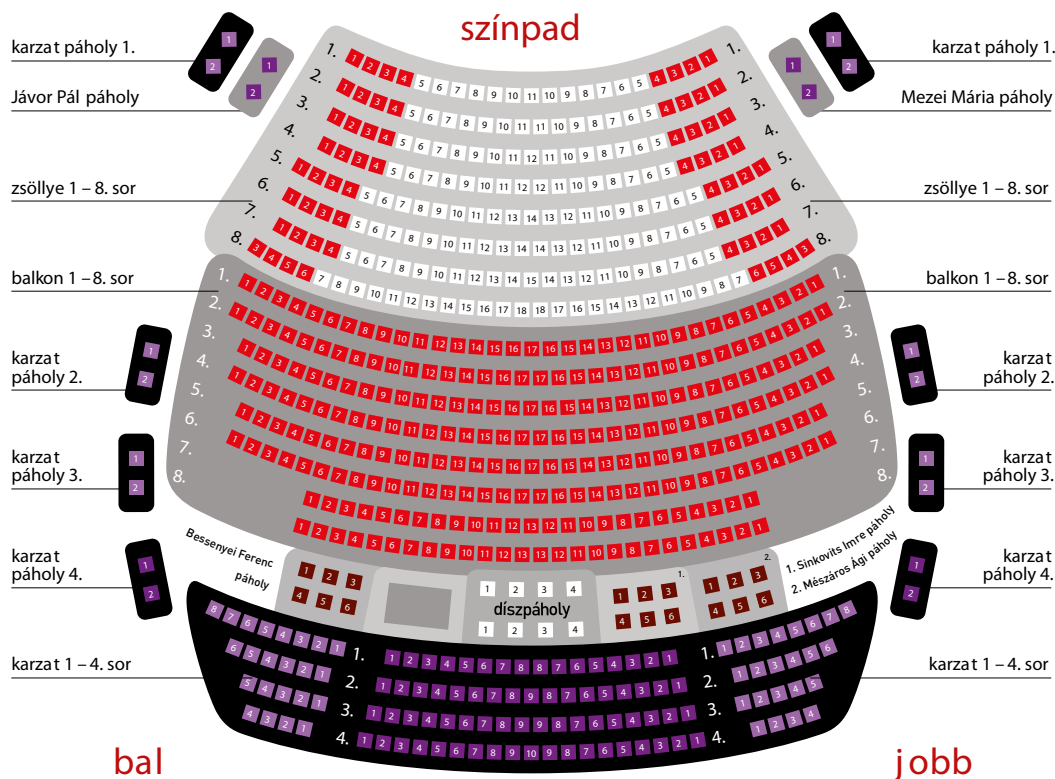
KIÁLLÍTÁS » A Rákóczi út és a Múzeum körút sarkán épült fel az első Nemzeti Színház 1835-ben. Ennek történetébe ad betekintést a Magyar Nemzeti Levéltár és a Nemzeti Színház tárlata.

mikor? hol? | megtekinthető december 30-ig a Nemzeti Színház 2. emeletén

Olvasson színházat!
www.nemzetiszinhas.hu/magazin

JEGYEK, KEDVEZMÉNYEK

Nagyszínpad jegy

1. Árkategória 2. Árkategória 3. Árkategória 4. Árkategória

JEGYÁRAK

1. kategória **3800 Ft** 2. kategória **3000 Ft** 3. kategória **2100 Ft** 4. kategória **1800 Ft**

Stúdiószínpadok (Gobbi Hilda Színpad, Kaszás Attila Terem, Bajor Gizi Szalon): **3000 Ft**

ÖT NAP ELŐNY! Aki bérletvásárláskor megadja az e-mail címét, minden hónapban értesítést kap: **ÍGY ÖT NAP ELŐNYT ÉLVEZ,** hogy szabadon lefoglalja bérletes helyét a „normál” jegyvásárlók előtt.

BŐVEBB JEGY- ÉS BÉRLETINFORMÁCIÓK

Jegypénztár a Nemzeti Színházban

1095 Budapest, Bajor Gizi park 1.
telefon: (+36 1) 476 6868
e-mail: jegy@nemzetisinhaz.hu
 szervezes@nemzetisinhaz.hu

Nyitvatartás

H–P: 10–18 óra | Szo–V: 14–18 óra, illetve az előadások kezdetéig. Ha nincs előadás, vasárnap zárva.

Jegyrendelés: jegy@nemzetisinhaz.hu
www.nemzetisinhaz.hu/jegyinformacio

PEDAGÓGUSOKNAK, DIÁKOKNAK!

A csoportos diákjegynél is kedvezőbben, 50%-os engedménnyel vásárolhatnak a diákok és a pedagógusok is diákbérletet. (Vásárláskor a kedvezményre jogosító igazolványt be kell mutatni.)

A **NEMZETI A DIÁKOKÉRT** program ingyenes előadásairól információ a **jegy@nemzetisinhaz.hu** címen és a jegyirodában kapható.

LAST MINUTE DIÁKJEGY – 500 FT

A kedvezmény játszóhelytől és szektortól függetlenül érvényes diákigazolvány felmutatásával vehető igénybe, a színház jegypénztárában, az előadás megkezdése előtt egy órával. A megmaradt jegyek ára egységesen 500 Ft. Egy igazolvánnyal egy jegyet lehet vásárolni.

VÁLTSON BÉRLETET A 2021/2022-ES ÉVADRA IS!

Válasszon szabadbérleteink közül! Ön választhatja ki az előadást, a helyszínt, a helyet és az időpontot is! Szabadbérleteinkben nagyszínpadi és stúdiósínpados előadásokat tetszése szerint választhat. Bérleteinket kedvező áron, a napi jegyárnál átlagosan 25%-kal olcsóbban vásárolhatja meg.

SZABADBÉRLETEK

Bármely, repertoáron lévő nagyszínpadi és stúdiósínpados előadásra érvényesek

JÁSZAI MARI bérlet, 4 előadásra

8 900 Ft

FEDÁK SÁRI bérlet, 3 előadásra

6 900 Ft

DIÁKBÉRLETEK

Bármely, repertoáron lévő nagyszínpadi és stúdiósínpados előadásra érvényesek

BUBIK ISTVÁN diákbérlet, 4 előadásra

6 000 Ft

LATINOVIITS ZOLTÁN diákbérlet, 3 előadásra

4 500 Ft

VÁLASZTHATÓ ELŐADÁSOK LISTÁJA

NAGYSZÍNPAD

Póka Egon – Tátrai Tibor – Földes László Hobo: **VADÁSZAT** • Mihail Bulgakov: **A MESTER ÉS MARGARITA** • Dosztojevszkij: **ÖRDÖGÖK** • Józsa Péter Pál: **AGON** • Lope de Vega: **A KERTÉSZ KUTYÁJA** • Euripidész: **BAKKHÁNSNŐK** • Shakespeare: **RÓMEÓ ÉS JÚLIA** • Csiky Gergely: **BUBORÉKOK** • **ROCCO ÉS FIVÉREI** – A Rocco és fivére című film forgatókönyve alapján • Molière: **TARTUFFE** • **TIZENHÁROM ALMAFA** – Trianoni utótörténet Wass Albert írásai, valamint korabeli dokumentumszövegek alapján • Madách Imre: **AZ EMBER TRAGÉDIÁJA** • Gárdonyi Géza – Zalán Tibor: **EGRI CSILLAGOK** • **CSÍKSOMLYÓI PASSIÓ** • Vörösmarty Mihály: **CSONGOR ÉS TÜNDE** • Szarka Tamás: **ÉDEN FÖLDÖN** • Petőfi Sándor: **JÁNOS VITÉZ** • Sarkadi Imre – Fábri Zoltán – Nádasy László – Zs. Vincze Zsuzsa: **KÖRHINTA** • Tamási Áron: **VITÉZ LÉLEK** • Bánffy Miklós A Nagyúr című drámája nyomán: **ISTEN OSTORA** • Ivan Viripajev: **ÁLOMGYÁR** – továbbá az évad folyamán érkező vendégjátékok és bemutatók

STÚDIÓSÍNPADOK

(Gobbi Hilda Színpad, Kaszás Attila Terem, Bajor Gizi Szalon, rendhagyó nézőtér a Nagyszínpadon)

Szabó Magda: **AZ AJTÓ** • Tennessee Williams: **ÜVEGFIGURÁK** • Hubay Miklós: **ŐK TUDJÁK, MI A SZERELEM** • Márai Sándor: **A KASSAI POLGÁROK** • Euripidész: **MÉDEIA** • Örkény István: **MACSKAJÁTÉK** • Szilágyi Andor: **LEÁNDER ÉS LENSIROM** • Berettyán Nándor: **A SÚGÓ** • Mórícz Zsigmond: **FORRÓ MEZŐK** • Székely János: **CALIGULA HELYTARTÓJA** • Katona József: **BÁNK BÁN** • Szergej Medvedyev: **FODRÁSNŐ** • Carlo Goldoni: **HÁZASSÁG PALERMÓBAN** • Földes László Hobo: **HÉ, MAGYAR JOE!** • Ivan Viripajev: **RÉSZEK** • Anton Csehov: **HÁROM NŐVÉR** • Örkény István: **TÓTÉK** • Szigligeti Ede: **LILIOMFI** • Döbrentei Sarolta: **SÁRA ASSZONY** • Georg Büchner: **WOYZECK** • Long – Singer – Borgeson: **SÖR** (Shakespeare Összes Rövidítve), angolul • Földes László Hobo: **A FÖLTÁMADÁS SZOMORÚSÁGA** • Földes László Hobo: **HALJ MEG ÉS NAGY LESZEL** • Földes László Hobo: **TUDOD, HOGY NINCS BOCSÁNAT** • Anton Csehov: **EGYFELVONÁSOS KOMÉDIÁK** • Mezei Mária: **HOZTAM VALAMIT A HEGYEKBŐL** – Mezei Mária • **FEDÁK SÁRI** • Szarvas József – Bérczes László: **PUSTOL A HÓ** • Berecz András **ÖNÁLLÓ ESTJEI** – továbbá az évad folyamán érkező vendégjátékok és bemutatók

TUDNIVALÓK A 2020-BAN VÁSÁROLT JEGYEKRŐL, BÉRLETEKRŐL

A 2020-as elmaradt előadásokra megváltott jegyek 2021. december 31-ig becserélhetők egy másik előadásra. A 2019/20-as és a 2020/21-es évadra szóló bérletek érvényességét is meghosszabbítjuk 2021. december 31-ig. Őrizzék meg jegyeiket, és figyeljék honlapunkat a további információkért.

» A bérletek a stúdiósínpadokon nem helyreszólóak, a helyfoglalás az érkezés sorrendjében történik!

» A bérletek nem érvényesek a premierekre és egyes vendégelőadásokra.

» Felhívjuk nézőink figyelmét, hogy a bérletek egy évadra érvényesek, és legkésőbb 2022. április 30-ig válthatók be.

» A szabadbérletek automatikus belépésre nem jogosítanak, ezért kérjük, időben foglalják le jegyeiket a Nemzeti Színház

pénztárában. A bérletes jegyek online is kiválthatók.

» Diákbérlet vásárlásához igazolvány bemutatása szükséges!

» A műsorváltozás jogát fenntartjuk!

HAVI MŰSOR

	Gobbi Hilda Színpad	16 Cs	19:00	Az ajtó Szabó Magda PREMIER
mitem	Nagyszínpad	17 P	19:00	Oidipusz (Change Performing Arts) Szophoklész nyomán Robert Wilson
mitem	Nagyszínpad	18 Szo	19:00	Oidipusz (Change Performing Arts) Szophoklész nyomán Robert Wilson
	Gobbi Hilda Színpad	19 V	19:00	Az ajtó Szabó Magda
	Kaszás Attila Terem	19 V	19:30	Tudod, hogy nincs bocsánat Földes László Hobo – 500. ELŐADÁS
mitem	Nagyszínpad	20 H	19:00	Godot-ra várva (São João Nemzeti Színház, Porto) Samuel Becket
	Kaszás Attila Terem	20 H	19:30	Sára asszony Döbrentei Sarolta
	Nagyszínpad	21 K	19:00	„Senkié és mindenkié” – Törőcsik Mari emlékest
	Bajor Gizi Szalon	22 Sze	19:30	Fedák Sári Szűcs Nelli önálló estje
mitem	Gobbi Hilda Színpad	23 Cs	18:00	Bűn és bűnhődés (Prijut Komediánta Színház, Szentpétervár) Fjodor Dosztojevszkij
	Kaszás Attila Terem	23 Cs	19:30	A kassai polgárok Márai Sándor
mitem	Gobbi Hilda Színpad	24 P	15:00	Bűn és bűnhődés (Prijut Komediánta Színház, Szentpétervár) Fjodor Dosztojevszkij
mitem	Nagyszínpad	24 P	19:00	Énekek éneke (Navarrai Egyetemi Múzeum, Pamplona) Fray Luis de León átíratában
mitem	Gobbi Hilda Színpad	25 Szo	19:00	Misericordia (Piccolo Teatro, Sud Costa Occidentale, Milánó) Emma Dante
	Bajor Gizi Szalon	25 Szo	19:30	Pustol a hó Szarvas József – Bérczes László
mitem	Kaszás Attila Terem	26 V	16:00	Éjféli (Regionális Kreatív Műhely, Magyarokanizsa) Pilinszky János művei alapján
mitem	Gobbi Hilda Színpad	26 V	19:00	Misericordia (Piccolo Teatro, Sud Costa Occidentale, Milánó) Emma Dante
mitem	Nagyszínpad	26 V	19:00	Az ember tragédiája (Csiky Gergely Színház, Temesvár) Madách Imre
mitem	Nagyszínpad	27 H	19:00	Az ember tragédiája (Csiky Gergely Színház, Temesvár) Madách Imre
mitem	Gobbi Hilda Színpad	28 K	19:00	Nóra (Kolozsvári Állami Magyar Színház) Henrik Ibsen
mitem	Nagyszínpad	29 Sze	19:00	Vadászat Póka Egon – Tátrai Tibor – Földes László Hobo PREMIER
mitem	Kaszás Attila Terem	30 Cs	19:00	Bravó a művésznek (Théâtre SINDJAB de Bordj-Ménaiel, Algéria) Omar Fetmouche
OKTÓBER				
mitem	Nagyszínpad	1 P	19:00	Bells & Spells (Bells & Spells produkció, Párizs) Victoria Thierrée Chaplin
mitem	Gobbi Hilda Színpad	1 P	19:00	Médeia (Nemzeti Színház Budapest) Euripidész
mitem	Nagyszínpad	2 Szo	19:00	Bells & Spells (Bells & Spells produkció, Párizs) Victoria Thierrée Chaplin
mitem	Gobbi Hilda Színpad	3 V	19:00	Limerivna (Ivan Franko Nemzeti Dráma Színház, Kijev) Panasz Mirnij
mitem	Nagyszínpad	4 H	19:00	A Mester és Margarita (Nemzeti Színház Budapest) Mihail Bulgakov
mitem	Nagyszínpad	5 K	19:00	Rómeó és Júlia (Szlovén Nemzeti Színház, Maribor) William Shakespeare

Kísérőrendezvényeinkről a 52–53. oldalon tájékozódhat. | A műsorváltoztatás jogát a színház fenntartja!

2021. SZEPTEMBER-OKTÓBER

Nagyszínpad	6 Sze 18:00	Rasputyin (Szatmárnémeti Északi Színház) Szőcs Géza	mitem
Gobbi Hilda Színpad	7 Cs 19:00	Alarme (Attis Színház, Athén) I. Erzsébet királynő és Stuart Mária levelezése alapján	mitem
Kaszás Attila Terem	7 Cs 19:30	A kassai polgárok Márai Sándor	
Gobbi Hilda Színpad	9 Szo 17:00	Aiasz, az örület (Attis Színház, Athén) Szophoklész Aiasz című műve alapján	mitem
Nagyszínpad	9 Szo 19:00	A Nap fiai (Alekszandrinszkij Színház, Szenpéturvár) Makszim Gorkij	mitem
Nagyszínpad	14 Cs 18:00	Rómeó és Júlia William Shakespeare	
Gobbi Hilda Színpad	14 Cs 19:00	Fodrásznő Szergej Medvegyev	
Kaszás Attila Terem	14 Cs 19:30	Félbevágott pipafüst Berecz András	
Nagyszínpad	15 P 18:00	Rómeó és Júlia William Shakespeare	
Kaszás Attila Terem	15 P 19:30	Egyfelvonásos komédiák (Beregszászi Színház) Anton Csehov	
Nagyszínpad	16 Szo 18:00	Rómeó és Júlia William Shakespeare	
Bajor Gizi Szalon	16 Szo 19:30	Fedák Sári Szűcs Nelli önálló estje	
Nagyszínpad	19 K 19:00	Körhinta Sarkadi Imre – Fábri Zoltán – Nádasz László – Zs. Vincze Zsuzsa	
Gobbi Hilda Színpad	19 K 19:00	Caligula helytartója Székely János	
Kaszás Attila Terem	20 Sze 19:30	Tudod, hogy nincs bocsánat Földes László Hobo	
Nagyszínpad	21 Cs 18:00	János vitéz Petőfi Sándor	
Gobbi Hilda Színpad	21 Cs 19:00	Macskajáték Örkény István	
Bajor Gizi Szalon	21 Cs 19:30	Pustol a hó Szarvas József – Bérczes László	
Nagyszínpad	22 P 15:00	János vitéz Petőfi Sándor	
Gobbi Hilda Színpad	22 P 19:00	Macskajáték Örkény István	
Nagyszínpad	24 V 19:00	Vadászat Póka Egon – Tátrai Tibor – Földes László Hobo	
Gobbi Hilda Színpad	25 H 15:00	Az ajtó Szabó Magda	
Nagyszínpad	25 H 19:00	Vadászat Póka Egon – Tátrai Tibor – Földes László Hobo	
Gobbi Hilda Színpad	26 K 19:00	Házasság Palermóban Goldoni: A régiséggyűjtő családja című műve alapján	
Kaszás Attila Terem	26 K 19:30	Sára asszony Döbrentei Sarolta	
Nagyszínpad	28 Cs 18:00	Tizenhárom almafa Wass Albert művei és korabeli dokumentumszövegek	
Kaszás Attila Terem	28 Cs 19:30	Isten bolondja Berecz András	
Nagyszínpad	29 P 15:00	Tizenhárom almafa Wass Albert művei és korabeli dokumentumszövegek	
Nagyszínpad	30 Szo 19:00	Csiksomlyói passió	

A Tudod, hogy nincs bocsánat 12; a Godot-ra várva, a Nóra, a Fodrásznő 14, a Misericordia, az Alarme, az Aiasz, az örület, A nap fiai 16, a Bűn és bűnhődés 18 éven felülieknek ajánlott

Szcenárium

A Nemzeti Színház művészeti folyóirata 2021. szeptember, IX. évfolyam, 5. szám

FÓKUSZBAN: MITEM 2021

A Godot-ra várva rendezőjével, Tompa Gáborral és látványtervezőjével, Both Andrással készült interjú Beckett drámájának aktualitását járja körül. Silviu Purcărete Tragédia-rendezésének üdvtörténeti hátterét ismerhetjük meg a dramaturg Visky András munkanaplójából. A Konstantin Bogomolov rendezte Bűn és bűnhődéshez Pálfi Ágnes műelemzését ajánljuk. Az ajtó rendezője, Szabó K. István Szabó Magda regényéről szólva a humanizmus egyedüli létszerűségét hangsúlyozza. Anatolij Vasziljevnek a Színház- és Filmművészeti Egyetemen meghirdetett mesterkurzusához érdemes elolvasni a színházesztétikáját méltató tanulmányt. Az idei MITEM további produkcióiról a Szcenárium korábbi lapszámaiban megjelent írások a Nemzeti Színház honlapján olvashatók.

„A jó művészetben semmi sem marad elszigetelt, speciális jelenség. Dosztojevszkij Raszkolnyikova ezért nem azonos a ponyvaregény és az újságcikk gyilkosával. Raszkolnyikov te vagy, és én vagyok, annak ellenére, hogy se te, se én nem öltünk embert. (...) [Dosztojevszkij] megírta a »szent lator« megíratlan evangéliumát.” (Pilinszky János)

„A parúzia színháza, jelenti be Silviu Purcărete *Az ember tragédiája* első próbáján. (...) A görög szó az uralkodó látogatásának a rítusára vonatkozott, az evangéliumokban a Megváltó utolsó látogatását, azaz a Messiás második eljövetelet jelenti, a beteljesítő végső eseményt, amikor helyreállítja »az országot« és megüli az utolsó ítéletet.” (Visky András)

„... a *Godot-ra várva* nem egy komor darab. Inkább arról szól, hogy ugyan nincsenek könnyű megoldások, hogy nehéz, valóban nehéz, de mindig adódik valami. Ha nem hiszünk ebben, ha csak azt gondoljuk, hogy ez van, meghalunk, ha semmi sincs előtte vagy utána, akkor az élet abszurd. (...) ez az utolsó dráma az üdvözülésről, mivel felveti a kereszténység legfőbb kérdését. Ha nincs feltámadás, akkor az élet képtelenség.” (Tompa Gábor)

„... az utóbbi évtizedekben oly mértékben fragmentálódott az életvitelünk, a figyelmünk, a világképünk, hogy egyre inkább szükségünk van az összefüggő, nagyobb ívű történetekkel való

A TARTALOMBÓL

Vidnyánszky Attila a 2023-as Színházi Olimpiáról • **Fátima Castro Silva** beszélgetése a Godot-ra várva alkotóival • A parousia színháza – **Silviu Purcărete** Tragédia-rendezéséről • „Hát ismerhetem én az isteni gondviselés útját?” – **Pálfi Ágnes** a Bűn és bűnhődésről • Beszélgetés **Szabó K. István** rendezővel **Szabó Magda** regényének titokzatos tárgyáról • Dekonstrukció és metafizika – Nyikolaj Peszocsinszkij írása **Anatolij Vasziljev** színházáról • Gulyás Zsófia tanulmánya a **Teatro Potlach** színésztréningjéről • **Tadashi Suzuki**, a 2020-as Thália-díj kitüntetettje – **Jámor József** konferencia-tudósítása • Shakespeare, ha magyar, Gyulán – **Fazekas Sándor** esszéje • **Ungvári Judit** beszámolója a kisvárdai fesztiválról

szembesülésre. A dekonstrukció fogalma mára már kurzusként jelenik meg (...).Ezzel szemben a rekonstrukció mint művészi gesztus lehetőséget nyújt az összekuszálódott mitológia újrarendszerezésére.” (Szabó K. István)

Tájékoztatás a Szcenárium lapszámokhoz való hozzájutásról: +36 1 476 68 76 | a Szcenárium a neten: www.nemzetisinhaz.hu/magazin/folyoirat

szcenárium

A Nemzeti Színház művészeti folyóirata

EIFFEL

EIFFEL MŰHELYHÁZ
EIFFEL ART STUDIOS

KON-TAKT(S)

BALETT-EST HÁROM RÉSZBEN

Wayne McGregor / Joby Talbot / Jack White III

CHROMA
BEMUTATÓ

Sharon Eyal / Gai Behar / Ori Lichtik

BEDROOM FOLK

Alexander Ekman / Mikael Karlsson / Erik Satie / Ane Brun

EPISODE 31

Alexander Ekman és Mikael Karlsson a Stepping Grounds Arts/Culture Management képviseli. www.steppinggrounds.com

BEMUTATÓ: 2021. OKTÓBER 29., EIFFEL MŰHELYHÁZ

TOVÁBBI ELŐADÁSOK: 2021. OKTÓBER 30., 31., NOVEMBER 4., 5., 6., 7., 11.

BALETT

MAGYAR NEMZETI BALETT
HUNGARIAN NATIONAL BALLET

OPERA.HU | FACEBOOK.COM/OPERAHAZ

A Nemzeti Magazin
az interneten:
www.nemzetisinhaz.hu

MITEM - jelenet a Teodórosz Terzopulosz által rendezett Alarme című előadásból | fotó: Johanna Weber

VII. MITEM – Madách Nemzetközi Színházi Találkozó

2021. szeptember 17. – október 9. | Nemzeti Színház

Robert Wilson: **OIDIPUSZ** (Milánó) | Szabó Magda: **AZ AJTÓ** (Budapest) | Samuel Beckett: **GODOT-RA VÁRVA** (Porto) | Fjodor Dosztojevszkij: **BŰN ÉS BŰNHŐDÉS** (Szentpétervár) | **ÉNEKEK ÉNEKE** (Pamplona) | Emma Dante: **MISERICORDIA** (Milánó) | Pilinszky János művei alapján: **ÉJIDŐ** (Magyarokanizsa) | Madách Imre: **AZ EMBER TRAGÉDIÁJA** (Temesvár) | Henrik Ibsen: **NÓRA** (Kolozsvár) | Omar Fetmouche: **BRAVÓ A MŰVÉSZNEK** (Bordj Menaiel) | **Bells & Spells** (Párizs) | Euripidész: **MÉDEIA** (Budapest) | Panasz Mirnij: **LIMERIVNA** (Kijev) | Mihail Bulgakov: **A MESTER ÉS MARGARITA** (Budapest) | William Shakespeare: **RÓMEÓ ÉS JÚLIA** (Maribor) | Szőcs Géza: **RASZPUTYIN** (Szatmárnémeti) | **ALARME** (Athén) | **AZ ŐRÜLET** (Athén) | Makszim Gorkij: **A NAP FIAI** (Szentpétervár)